

Роля настаўніка у грамадскім жыцці

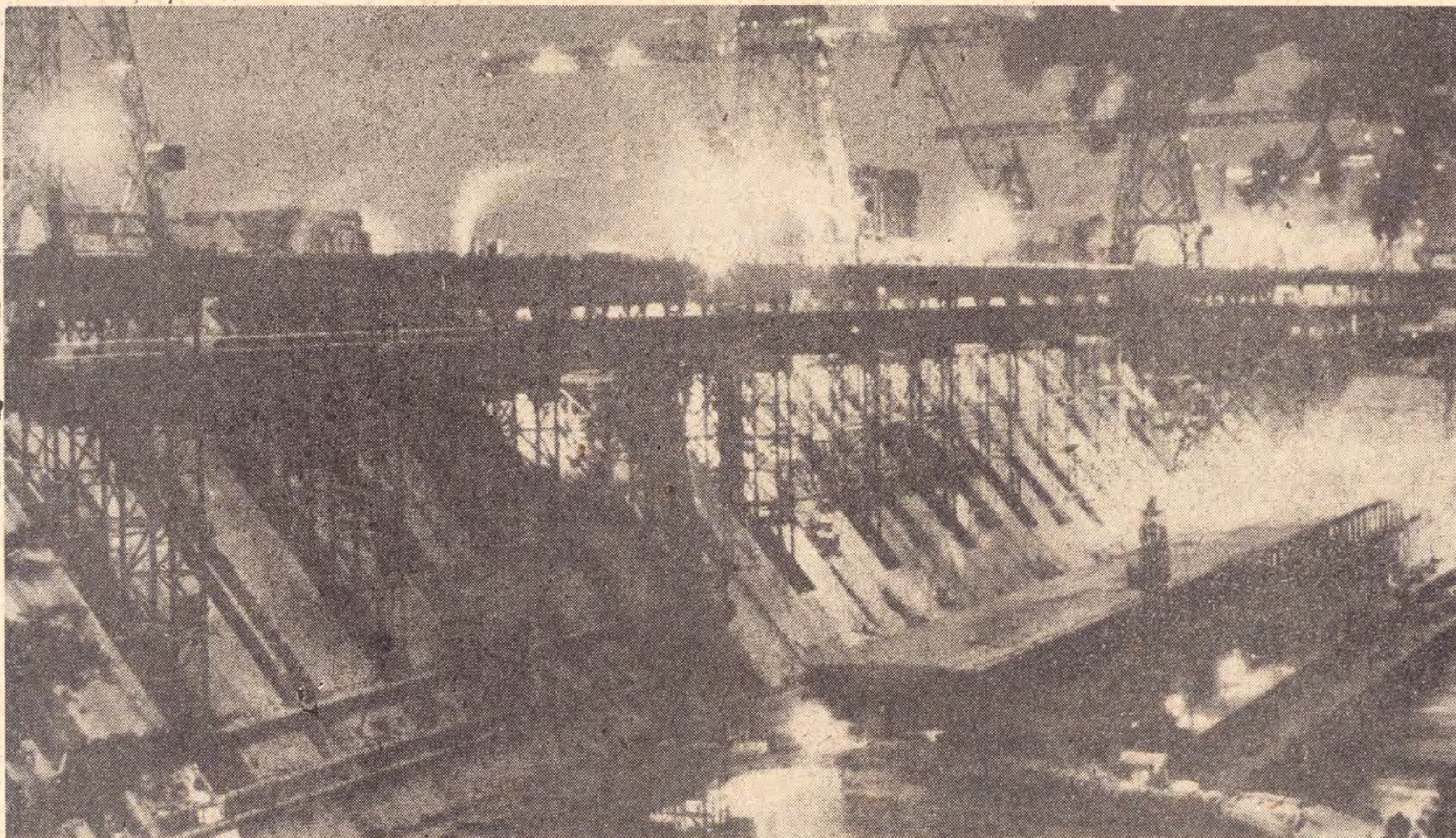

Магістраль тураш ўскіх мегаватаў

Пажар

13. X. — 13. XI. — ДНІ САВЕЦКАЙ КУЛЬТУРЫ І НАВУКІ

СІБІРСКАЕ СУЗОР'Е

У трыццатых гадах у мове савецкіх эканамістаў , географаў, разведвальнікаў з'явіўся новы выраз — «праблема АЕ», «камплекс АЕ». Гутарка ішла аб шляхах апанавання незлічонымі прыроднымі багаццямі Сібіры, аб індустрыяльным пераутварэнні краіны. Забяспечваць энергіяй праектаваныя грандыёзныя мерапрыемствы прапанавалася ад каскада гідраэлектрастанцый на рэках Ангары і Енісеі (АіЕ). Смелая задума стала ў нашы дні бягучай справай.

Ангара і Енісей могуць даць у год да 230 мільярдаў кілават-гадзін электраэнергіі. Запланавана пабудаваць шэсць электрастанцый на Ангары і пяць на Енісеі, агульнай магутнасцю прыкладна ў 45 мільёнаў кілават. Восем з гэтых электрастанцый — найбольшыя ў свеце. Цудоўнае сузор'е!

Першай з зорак была Іркуцкая ГЭС — ля вытоку Ангары. Другой заззяла паказаная на здымку славутая Брацкая ГЭС, наймагутнейшая ў свеце. На Енісеі будуецца Краснаярская ГЭС. А не так даўно першыя групы будаўнікоў спусціліся ад Брацкай ГЭС ніжэй па рацэ, да створу новай ангарскай электрастанцыі — Усць-Ільмінскай.

Непрыпадкова сёлета ў нас, у святкаваннях Дзён савецкай культуры і навукі ганаровае месца займае Сібір, краіна вялікіх магчымасцей.

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 43 (400) | ГОД VIII | 27 КАСТРЫЧНІКА | ЦАНА 60 ГР

РОЛЯ НАСТАЎНІКА
Ў ГРАМАДСКІМ ЖЫЦЦІ

XIII Пленум ЦК ПАРП прыняў пастановы аб пашырэнні і ўзмацненні ідэалагічнай працы сярод шырокіх мас. У пастановах многа месца адводзіцца выхаваўчай рабоце школы, настаўнікаў. У іх гаворыцца, што рашаючым звяном у сістэме выхавання моладзі, фармавання свядомасці і сацыялістычных асноў з'яўляецца школа. Гэтыя словы нашай партыі абавязваюць нас, настаўнікаў, да яшчэ больш напружанай выхаваўчай працы як у школе, так і ў сваім асяроддзі.

У сувязі з набліжаючымся пленумам Галоўнага Праўлення БГКТ, які распрацуе напрамкі дзейнасці ў святле XIII Пленума ЦК ПАРП, я хачу ўзяць слова ў распачаўшайся дыскусіі на старонках «Нівы» аб ролі настаўніка на вёсцы, аб яго працы ў жыцці БГКТ. Хачу расказаць аб грамадскай дзейнасці настаўнікаў у вёсцы Кленікі ў Гайнаўскім павеце.

Наша пастаянная задача — выхоўваць у дзяцей самыя лепшыя якасці, перадаць ім як найбольш ведаў, дапамагчы ім авалодаць літаратурнай мовай, як польскай, так беларускай.

Апрача нялёгкай выхаваўчай працы ў школе кленіцкія настаўнікі шырока выходзяць насустрач грамадскай працы ў сваім асяроддзі (маю тут на думцы існуючыя на вёсцы арганізацыі, у тым ліку і БГКТ).

Настаўнікі ў Кленіках былі ініцыятарамі мастацкай самадзейнасці, якая ў асноўным абапіраецца на беларускі рэпертуар. Беларускі рэпертуар прывівае любоў да роднага слова, да роднай мовы. Але з рэпертуарам, з добрым рэпертуарам справа не зусёды такая простая. Шмат яшчэ ёсць малавартасных твораў. І вось тут адно з заданняў настаўнікаў: дапамагчы моладзі выбраць, падказаць такія п'есы і песні, якія маюць выхаваўчае ўздзеянне на гледачоў.

У апошні час наш драмгурток ставіў п'есы «Гора чубатае», «На ўскраіне сяла» і іншыя. Гэтыя пастаноўкі маюць шмат выхаваўчых акцэнтаў. Яны вучаць калектывізму, добрым адносінам паміж людзьмі. Пасля пастановак бываюць дыскусіі, абмяркоўкі тых ці іншых учынкаў паасобных персанажаў. А колькі выхаваўчых элементаў знаходзіцца ў добра падабраных песнях, якія выконваюцца нашымі самадзейнікамі! І напэўна нішто так, як песня, не аб'ядноўвае людзей, не павялічвае іх духоўныя багацці.

Вялікая заслуга настаўнікаў і ў тым, што яны разбудзілі ў моладзі імкненне да ведаў. Кленіцкая моладзь вучыцца ў школе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, авалодвае патрэбнымі ведамі. Узначальвае гэту школу Васіль Міхноўскі. Ён таксама з'яўляецца старшынёй гуртка ЗМВ. А члены БГКТ з'яўляюцца адначасова і членамі ЗМВ. І тут зноў уплыў і роля настаўнікаў даволі значныя.

У Кленіках вялікай папулярнасцю карыстаецца спартыўная арганізацыя ЛьЗС. Яна аб'ядноўвае ўсю вясковую інтэлігенцыю і ўсю моладзь. І дзеецца гэта ў асноўным таму, што гэтай арганізацыяй кіруюць настаўнікі.

(Працяг на стар. 3)

БАГАЦЦЕ ПЯНЬКОЎ

Пянькі, невялічкая вёска пад Міхаловам, у Беластоцкім павеце. З вонкавага выгляду зусім не выдзяляецца сярод другіх вёсак. Вузкая вулічка. Дамы ў прысаддзі. Агародчыкі. Летняй раніцай на панадворках сакочуць куры. Вечарам жыхароў вёскі ўкладае да сну канцэрт жаб, якія задамавіліся на балоцістых сенажацях, што з усіх бакоў абкружылі вёску. Вёска на ўзгорку, быццам на астраўку.

Людзі, быццам гарманізуючы з акружаючай прыродай, жылі тут ціха, спакойна. Кожны капаўся ў сваёй гаспадарцы. Жыў сваім маленькім светам, замкнутым у 5—7 ці 12 гектарах зямлі. Пянькоўцы ў пераважнай большасці сераднякі. Не сказаць, каб жылі бедна, але і нікому спецыяльна не пералівалася. Так жылі яшчэ 4—5 год таму назад.

Перамены ў вёсцы пачаліся з таго часу, калі на панадворак Янкі Азяблы заехаў першы трактар.

Пянькоўцы маюць шмат сенажацяў. На агульную колькасць звыш 600 гектараў зямельных угоддзяў, палова — гэта сенажаці. Але ў большай частцы яны былі не выкарыстаны. Дрыгвяністыя балоты, на якіх калі і расла дык у найлепшым выпадку разуха. Пры такіх сенажацях перазімаваць гаспадару адну — дзве кароўкі нялёгка. Добрых надояў малака таксама не спадзявайся.

Вёска вырашыла, што неабходна меліярацыя. Чакаць, пакуль дзяржава правядзе меліярацыю, задоўга. Пачалі сваімі сіламі. Але «Зэтары», якія мае сельгасгурток, лёгкія на ворыва балота. Пянькоўскія трактарысты на чале з Мар'янам Пяскоўскім — людзі з галовамі. Яны размантавалі заднія колы ў адным трактары і далучылі да другога. Такім чынам узмацнілі цягу трактара, і з прычыны пашырэння плошчы пад падвойнымі коламі трактар не грэзне і не буксуе нават у самым дрыгвяністым месцы. Зараз у Пяньках трэцяя частка балот ужо змеліяравана і загаспадаравана. Тут расце высакаякасная трава.

Гэта стварыла магчымасці Пянькам значна павялічыць жывёлагадоўлю. Тыя гаспадары, якія 2—3 гады таму назад трымалі па адной кароўцы, зараз трымаюць

(Працяг на стар. 4)

Маракана-алжырская вайна

Хаця і мінае ўжо 20 год, калі закончылася II сусветная вайна, аднак чалавецтва не паспела яшчэ спазнаць сапраўднага спакою. Паўднёвы В'етнам, Ірак, Ангола і Мазамбік — вось краіны, дзе працягваюцца крывавыя змаганні. Тыдзень таму выбухнуў новы канфлікт паміж дзяржавамі на маракана-алжырскай граніцы. Зараз на бязмежных пясках Сахары два бакі канцэнтруюць свае асноўныя ваенныя сілы. Гэта можа азначаць, што канфлікт пераўтворыцца ў доўгую кровапралітую вайну.

Дзе ж крыніца канфлікту? Трэба яе шукаць ў штораз больш рэакцыйнай і вялікадзяржаўнай палітыцы Марока, якім кіруе кароль Гасан II. Узяў ён уладу ў свае рукі 26 лютага 1961 года пасля смерці бацькі Магамета V, вядомага наогул дэмакратычным і нейтралісцкім характарам сваёй палітыкі. Марока здабыла незалежнасць у 1956 годзе і яе першым каралём з'яўляўся Магамет V. Гасан II хутка перайшоў на пазіцыі шчыльнага супрацоўніцтва з Захадам, галоўным чынам, з Францыяй, увёў новую канстытуцыю, якая практычна аддае яму ў рукі поўную ўладу, зліквідаваў усе партыі і апазіцыйныя групіроўкі, а іх кіраўнікі апынуліся ў турмах.

Гэтыя крокі выклікалі ў грамадстве незадавальненне. Каб адвярнуць яго увагу ад унутраных цяжкасцей і канфліктаў, Гасан II выступіў з канцэпцыяй т. зв. Вялікага Марока, а каб здабыць новыя землі, напаў на Алжыр. Вядома, напрыклад, што ў Марока была праведзена сельскагаспадарчая рэформа толькі на плошчы ў 45 тыс. га. У той час у Алжыры яна ахапіла 2 мільёны га. Зразумела, такое становішча выклікала браджэнне сярод сялян Марока. Гасан II тым часам аб'яўляе прэм'ера Алжыра Бен Белу «крывавым дыктатарам» і заклікае ўсіх магаметан да святой з ім вайны. Кароль не скрывае, што намагаецца адарваць ад Алжыра тыя кавалкі яго тэрыторыі, дзе нядаўна адкрыты багатыя залежы жалезнай руды і другіх рэдкіх металаў. Характэрным з'яўляецца момант, які Марока выбрала, каб заатакаваць свайго ўсходняга суседа. Сталася гэта якраз у той час, калі ў цэнтры Алжыра, заселенага берберамі, выбухнуў антыўрадавы мяцеж, узначалены т.зв. «фронтам сацыялістычных сіл». Гэты фронт, зразумела, значна менш турбаваўся пытаннем рэалізацыі прынцыпаў сацыялізма, чымсьці справай звяржэння рэвалюцыйнага ўраду Бен Белы. У гэтым, зрэшты, былі поўнасцю згодны Гасан II і алжырскія мяцежнікі. Ім, аднак, у падрыўной дзейнасці не пашанцавала. Увесь алжырскі народ, які спазнаў дабрадзействы свабоды і незалежнасці, апынуўся на баку Бен Белы. Ад мяцежнікаў адвярнуліся нават берберы, выступаючыя з патрабаваннямі пэўнай аўтаноміі.

Трэба спадзявацца, што агрэсія Марока супроць Алжыра не прынясе поспехаў. У меру таго, як развіваецца гранічны канфлікт, штораз часцей выказваюцца трывожныя думкі аб далейшым лёсе рэакцыйнай манархіі. Нягледзячы на вострую цэнзуру, адзін з прагрэсіўных мараканскіх штотыднёвікаў асмеліўся сцвердзіць, што «феадалы і буржуазія Марока бачаць у незалежнасці, здабытай барацьбой і крывёю люду, толькі спосаб умацавання сваёй абсалютнай улады».

Агрэсію Марока супроць Алжыра асудзілі таксама афрыканскія дзяржавы, якія прымалі ўдзел у канферэнцыі ў Адыс-Абебе. Зрэшты ўжо тады Марока было афіцыйна асуджана, таму што высоўвала бяспраўныя тэрытарыяльныя дамаганні ў адрас Алжыра. Прынятая ў Адыс-Абебе рэзалюцыя заклікала ўсе афрыканскія дзяржавы да вырашэння спрэчных пытанняў мірным шляхам. Марока не паступіла згодна з гэтай рэзалюцыяй. У выніку Алжыр звярнуўся да Арганізацыі афрыканскіх дзяржаў з просьбай аб інтэрвенцыі. Не падлягае сумненню, што большасць афрыканскіх дзяржаў будзе на баку Алжыра. Не падлягае таксама сумненню, што гэта краіна абароніць у канцы сваю інтэгральнасць. Зрэшты, у Алжыры цэлы гранічны канфлікт правільна трактуецца як аказія да вызвалення мараканскіх сялян з-пад панавання караля і феадалаў, дзейнічаючых на карысць неакаланіяльных сіл.

Незалежна ад вынікаў канфлікту, трэба яшчэ звярнуць увагу на аддаляючуюся перспектыву аб'яднання дзяржаў Магрэба, а таксама цэлага арабскага свету. У маракана-алжырскім канфлікце з поўнай выразнасцю відаць супрацьлеглыя напрамкі ў палітыцы абедзвюх дзяржаў. Сёння з'яўляемся таксама сведкамі, што Туніс і Лівія адносяцца да гэтага канфлікту вельмі стрымана.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Магістраль турашаўскіх мегаватаў

Хутка ўжо будзе аддана ў карыстанне першая ў краіне 400-кілавольтавая энергетычная магістраль, з дапамогай якой электрастанцыя «Тураў» будзе забяспечваць электраэнергіяй Цэнтральную Польшчу і Горнаслёнскі прамысловы раён. Увядзенне гэтай перадатачнай лініі з'яўляецца вялікім тэхнічным дасягненнем і мае немалое гаспадарчае значэнне.

АДНА ЗАМЕСТ ЧАТЫРОХ

Энергетычныя лініі высокіх напружанняў (110 kv, 220 kv, 400 kv) служаць да перадачы электраэнергіі на вялікую адлегласць. Калі б гэтую лінію прыраўнаць да вадаправода, а электрычную энергію — да плывучай у ім вады, дык напружанне току будзе мець такі ціск, павелічэнне якога дазволіць перадаць вадаправодам — без павелічэння яго дыяметра — больш вады і на большую адлегласць. Чым большае напружанне электрычнага току лініі, тым большая можа быць магутнасць перадаваемай энергіі. Так пры падвоеным напружанні току ў лініі можна перадаць гэтай лініяй энергію ў чатыры разы большай магутнасці.

Магістраль, якая цяпер будуецца, будзе перадаваць электрычны ток напружанем у 400.000 вольт (400 kv), дзякуючы чаму можна будзе адвесці ў глыб краіны турашаўскую энергію магутнасцю 600 MW. Такая порцыя мегаватаў, выпрадукаваная трыма вялікімі камплектамі турбін, можа забяспечыць электрычнай энергіяй пяць вялікіх прамысловых гарадоў.

Каб выканаць такое незвычайнае «транспартнае» заданне пры дапамозе найвышэйшых прымяняемых у нас напружанняў, трэба было б зрабіць чатыры 220-кілавольтавыя энергетычныя лініі. Гэта каштавала б у 3 разы больш, чым будова нашай 400 кілавольтавай магістралі. Так выглядае эканамічны бок тэхнічнага прагрэсу ў гэтай галіне. У будучыні 400-кілавольтавыя артэрыі спалучаць у адну энергетычную сістэму ўсе краіны, якія ўваходзяць у склад Савета Узаемнай Гаспадарчай Дапамогі.

СЛЕДАМ ЭЛЕКТРЫЧНАГА ЭХА

Нягледзячы на так яўную выгаду, якую дае прымяненне перадачы на адлегласць вялікіх напружанняў, 400-кілавольтавыя магістралі ў Еўропе мае толькі некалькі краін з развітымі энергасістэмамі. Таму што як будова такой лініі, так і яе эксплуатацыя патрабуюць вырашэння шматлікіх сур'ёзных праблем тэхнічнага характару.

Перадача 600 MW магутнасці адной энергетычнай лініяй звязана з вялікай рызыкай. У выпадку аварыі на лініі краіна застаецца без такой велізарнай порцыі энергіі за адным замахам.

А небяспека бывае розная: удары маланкі, сарванне правадоў у час навальніцы, абледзяненне правадоў, раптоўныя скокі напружання ў лініі, кароткае замыканне, пагражаючае спаленнем ізалятараў і правадоў.

Тут павінна быць безадказнае і хуткае супрацьдзеянне. Таму артэрыю забяспечваюць аўтаматычныя ўстаноўкі. Спецыяльныя выключальнікі, калі б узнікла патрэба, перарвуць доступ энергіі ў долі секунды, самі праверацць, ці замыканне было часовым ці пастаянным і або ўключаць зноў лінію, або дадуць сігнал аб пашкоджанні. Для ўстанаўлення месца аварыі на звыш трохсоткіламетровай трасе магістралі служыць апаратура, якая дзейнічае падобна як радыёлакацыя. У месцы аварыі наступае змена супраціўлення, якая выявіць памер эха, высланага правадам, і адбітых там электрычных імпульсаў.

Асобную праблему прадстаўляе з'ява т. зв. страта энергіі. Бо чым меншае папярэчнае сячэнне правадоў, а большае напружанне току, тым інтэнсіўней вакол іх выступаюць электрычныя выладаванні, якія суправаджаюцца характэрыстычным свячэннем і трэскам. Гэта вядзе за сабой значныя страты энергіі і пагаршае ў наваколлі радыёпрыём. Нялёгкая справа — устанаўленне грамаадвода, які б поўнасцю забяспечваў лінію ад удараў маланкі і не вёў за сабой страт энергіі.

НАЙТАННЕЙШАЯ ЛІНІЯ Ў СВЕЦЕ

Калі гаварыць аб эканамічных эфектах, звязаных з нашай 400-кілавольтавай магістраллю, немагчыма абмежавацца толькі яе рацыянальнасцю, якая вынікае з прымянення такіх высокіх перадатачных напружанняў. Бо вядома ўжо, што наша лінія залічваецца да найтаннейшых магістралей такога тыпу ў свеце. Расход сталі і бетону на адзін кіламетр гэтай энергетычнай аорты пацвярджае, што ў гэтай галіне мы дасягнулі паказчыкаў, якіх няма ў свеце. І ўжо можна смела сказаць, што як праектанты гэтай лініі, так і нашы вытворшчыкі абсталявання выканалі заданне «на пяцёрку».

А. КАНЕЧНЫ

Хроніка

■ 17 кастрычніка прыехала з візітам у нашу краіну прэм'ер Цэйлона — С. Бандаранайкэ.

■ 14 кастрычніка наведаў Беласточчыну намеснік прэм'ер-міністра ПНР — Юльян Такарскі. Ён сустрэўся з гаспадарчым актывам Беласточчыны, наведаў меліярацыйныя аб'екты ў аколіцах Візны і сустрэўся з беластоцкімі тэкстыльшчыкамі.

■ 19 кастрычніка на польска - савецкай граніцы адбылося злучэнне нафтаправода «Дружба». Гэтым самым закончана будова нафтаправода даўжынёй некалькі тысяч кіламетраў, якім у гадавіну вялікай Кастрычніцкай Рэвалюцыі паплыве з СССР нафта ў Польшчу і ГДР. На ўрачыстасці прысутнічалі пасол СССР у ПНР — Аверкій Арыстаў, першы сакратар КВ ПАРП у Беластоку — Аркадзь Лашэвіч і першы сакратар па справах сельскай гаспадаркі абласнога камітэта КПБ у Брэсце — Уладзімір Мікуліч.

■ 17 і 18 кастрычніка ў Варшаве адбыўся Пленум ЦРЗЗ. Пленум абмеркаваў задачы прафсаюзаў і рабочых самаўпраўленняў у культурнай і выхаваўчай дзейнасці.

■ 16 кастрычніка на месца адышоўшага Адэнаўэра заходненямецкі Бундэстаг выбраў новым канцлерам ФРГ Людвіга Эрхарда.

■ 13 кастрычніка папа Павел VI звярнуўся да вучоных свету з заклікам, каб не ператваралі навукі і яе розных галін, а перш за ўсё нуклеарных доследаў, у пагрозу і сродак знішчэння чалавечага жыцця.

■ 18 кастрычніка па запрашэнню КЦ ЗМС і ГП ЗМВ прыехала ў Варшаву 5-цiасабовая дэлегацыя ЦК Камсамола. Дэлегацыю ўзначальвае сакратар ЦК ВЛКСМ Марына Жураўлёва.

■ 19 кастрычніка наведала Беласточчыну 35-асабовая група тэкстыльшчыкаў з Гродна. Яны пабывалі ў Фастах, прадпрыемстве «Сяржана», наведалі Белавежскі музей і запаведнік.

■ 19 кастрычніка ў сувязі з днямі савецкай культуры і навукі ў Беласток прыехалі журналісты «Краю Рад»: галоўны рэдактар часопіса Юрый Ткачэнка і яго намеснік — Пётр Косцікаў.

■ 15 кастрычніка ў Беластоку налічвалася 26.350 радыёпрыёмнікаў, 10.000 радыёкропак і 350 тэлевізараў.

Спорт

Гэтым разам на першым месцы бокс. У першым паўфінальным матчы на Кубак Еўропы наша зборная перамагла баксёраў ГДР 14:6. Гэта добрая заяўка на фінал, але пэўнасці няма. Другая сустрэча адбудзецца на рынгу сапернікаў. Улічыўшы, што матч у Пазнані быў вельмі зацяты, неспадзянка на выездзе магчымая.

У футбольным марафоне першага эшалона кідаецца ў вочы пройгрыш Заглэмбя, аднаго з патэнтатаў нашага футбола з ненайлепш выступаючым дагэтуль ЛКС. Але не трэба забываць, што заглэмбякі думкамі былі ў Вене, дзе трэцяга дня чакаў іх трэці вырашальны матч з афінскім Алімпіякасам у турніры на Кубак Уладальнікаў Кубкаў. У II лізе на першае месца выйшаў Слёнск.

Ужо традыцыяй з'яўляюцца сустрэчы паміж спартсменамі Беласточчыны і Гродзеншчыны. Гэтым разам гулялі валейбалісты. У Беластоку выйгралі 3:0 беластачане, у другой сустрэчы, якая адбылася ў Элку, пераможцамі аказаліся градняне (3:0).

Вартасных перамог дабіліся футбалісты мінскага Дынама. У чарговых гульнях чэмпіяната краіны яны абыгралі маскоўскіх спартакаўцаў і харкаўскі Авангард. Займаюць цяпер 3 месца. Варта адзначыць, што ў II крузе чэмпіяната Спартак не прайграў ніводнай камандзе. А гэта ўжо шмат гаворыць аб магчымасцях мінчан у фінальных гульнях.

Аут

Дзяжурны радыст вузла сувязі абверштэле Карлслуста сарваўся з крэсла і, забыўшы выключыць рацыю, кінуўся з апаратнага. Ён паімчаўся ў кабінет кіраўніка абвера.

Оберст, які сядзеў за сталом, здзіўлена падняў галаву. Радыст, цяжка дыхаючы, паклаў на стол паперку з запісам таго, што паспеў перадаць Торп. Оберст прабег вачыма паперку.

— Хачу дадаць. — Радыст пераступіў з нагі на нагу. — Штурмфюрэр Торп тавары́ў так, быццам нехта яму перашкаджаў, быццам ён з кімсьці змагаўся.

— Ідзіце да сябе. Эфір слухаць бязупынна!

Радыст выбег з кабінета.

Оберст падыйшоў да карты, адшукаў лясок, у якім быў размешчаны тайнік. І так, калона грузавікоў з архівамі выйшла ў дзве гадзіны ночы. Цяпер дзве гадзіны і дзевятнаццаць мінут. Можна меркаваць, што за гэты час грузавікі праехалі кіламетраў дзесяць. Оберст пакінуў месца, дзе, па разліках, павінна была знаходзіцца калона, адзначыў на карце. Што там?

Зазваніў тэлефон. Камандванне ПВА паведаміла: на аэрадром «Шварцензе» зроблена нападзенне. Спачатку яго бамбілі самалёты праціўніка, а цяпер атакуе нейкі атрад наземных войск. Данясенне перадала рацыя зенітнай батарэі, якая размяшчалася паблізу аэрадрома. Батарэя разбіта бомбамі, але рацыя ўцалела — яна вынесена далёка за межы агнявой пазіцыі.

Оберст кінуў трубку на рычаг, націснуў на званок. І амаль адразу ж тэлефон зазваніў зноў. Дзяжурны па штабу супрацьпаветранай абароны дакладваў, што над аэрадромам «Шварцензе» зноў з'явіліся самалёты праціўніка; на ўзлётна-пасадачнай паласе прыкмечаны рух, відавочна, ідзе падрыхтоўка да прыняцця самалётаў. Пункт сувязі батарэі атакаваны. Перадаўшы гэта, рацыя спыніла працу.

Кіраўнік абвера збялеў. Усё было ясна. Аэрадром жа знаходзіўся на шляху калоны, кіламетраў у пятнаццаці. І грузавікі з архівамі ішлі менавіта да яго!

*

На захоплены дэсантнікамі аэрадром адзін за другім сядалі савецкія транспартныя самалёты. Як толькі чарговы самалёт сядаў, да яго імчаліся грузавікі. Дзверы адчыняліся, фюзеляж самалёта запаўняўся каштоўнымі скрынямі. Затым машына паднімалася ў паветра. Пяць-шэсць такіх транспартнікаў збіраліся ў групу і ў суправаджэнні эскорта знішчальнікаў ішлі на ўсход.

Ужо дзве такія групы адляцелі, трэцяя паднялася і рыхтавалася легчы на курс, калі зверху на яе звалілася чацвёрка фашысцкіх знішчальнікаў. З першага ж заходу быў падпалены адзін транспартнік — ён задыміў і пачаў траціць вышыню.

У паветры закруцілася карусель паветранага бою. Машыны то прападалі ў цемры, то зоркамі бліскалі ў мяккім святле месяца.

Нямецкія знішчальнікі ўсё прыбывалі. Праз некалькі мінут у паветры змагалася ўжо дванаццаць машын праціўніка. Але гэта было ўсё, што маглі даць ПВА Берліна і Гамбурга — яны самі ледзь адбіваліся ад вялікіх груп бамбардзіроўшчыкаў. А з усходу да Карлслуста спяшаліся новыя эскадрыллі чырвоназоркавых ястрабкаў.

Наверсе ішоў бой, а на аэрадроме ні на секунду не спынялася праца. Цяжка гружаныя транспартнікі ўсё так сама ўзнімаліся ў паветра.

*

Усе гэтыя самалёты пралятaлі над Аскерам. Ён ляжаў на шашы — там, дзе закончылася яго сутычка з Торпам, непадалёку ад машын. Аскер чуў, як высока зверху прагудзелі нямецкія знішчальнікі. Чаму яны тут? Няўжо дэсант выяўлены? Відавочна, так: з боку аэрадрома раздалося прыглушанае адлегласцю мармытанне авіяцыйных кулямё-

287 288 289

Дзяўчаты з Паўлаў не толькі самі прыгожыя, але яны таксама прыгожа спяваюць.

З жыцця БГКТ

САМАДЗЕЙНІКІ З ПАЎЛАЎ У БЕЛАСТОКУ

Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку ўдачна і вынаходліва распачаў свой сёлеташні асенні сезон дзейнасці. 28 верасня праўленне аддзела запрасіла да сябе ў госці самадзейнікаў з вёскі Паўлы ў Бельскім павеце. Паўлаўскія самадзейнікі выступілі з багатай і цікавай праграмай, якая складалася з дзвюх частак. Першую частку запоўніла п'еса «Мікітаў лапаць». Тут асабліва вылучыўся сваім натуральным і непасрэдным захаваннем на сцэне Лёня Харытанюк, які выконваў ролю Мікіты. Яго паяўленню спадарожнічаў шчыры смех гледачоў.

У другую частку праграмы паўлаўскіх самадзейнікаў увайшлі песні, вершы, анекдоты. Тым разам найбольшае прызнанне ў гледачоў заваявалі Аня Філіпюк, Люба Сахарчук і зноў Лёня Харытанюк за выдатнае выкананне папулярнай рускай песні «Вочы чорныя». Цэлай праграмай спраўна і цікава кіраваў настаўнік Сяргей Філіпюк.

Вёска Паўлы для Сяргея Філіпюка з'яўляецца роднай вёскай. Пасля навукі вярнуўся ён на бацькаўшчыну і стаў у Паўлах вучыць дзяцей. Гэта яму шмат дапамагло ў тым, каб знайсці супольную мову з моладдзю. Разам са сваёй жонкай настаўніцай Аняй Філіпюк пры актыўным супрацоўніцтве другіх настаўнікаў арганізавалі яны ў Паўлах гурток мастацкай самадзейнасці. Пад іх кіраўніцтвам гурток заваяваў першынства ў павятовым аглядзе, а вось цяпер меў гонар выступіць у Беластоку.

Цяпер, пасля рамонту, глядзельная зала у памяшканні Галоўнага Праўлення БГКТ выдатна прыстасавана для сцэнічных выступленняў. Пахваліць варта гарадскі аддзел, які намераны адпаведна выкарыстаць спрыяльныя ўмовы. Самадзейнікі з Паўлаў распачалі цэлы цыкл падобных гасцінных мастацкіх пастановак, якія будуць сістэматычна даваць у Беластоку вясковыя гурткі мастацкай самадзейнасці. Спадзяемся толькі ад праўлення гарадскога аддзела, што на другі раз больш старанна паклапоціцца, каб крэслы не сумавалі па гледачах. Нават тады, калі ўваход бясплатны, неабходна выкарыстаць усе даступныя сродкі, каб паведаміць як мага найбольшую колькасць беластачан.

вр.

«Очи чёрные, очи жгучие..» — плыве папулярная руская песня. Выконваюцье Люба Сахарчук (злева), Лёня Харытанюк і Аня Філіпюк.

Выпускніца беларускага ліцэя ў Бельску Падляшскім Валя Петручук ўсхвалявана чытае «Баладу пра партызана». Валя вырашыла стаць інжынерам-аграномам. Яна цяпер ужо студэнтка Вышэйшай сельскагаспадарчай школы ў Ольштыне.

(Працяг са стар. 1)

РОЛЯ НАСТАЎНІКА Ў ГРАМАДСКІМ ЖЫЦЦІ

Як нідзе, у нашай вёсцы многа спартсменаў. Больш 20 дзяўчат актыўна працуе ў спартыўнай арганізацыі. Дзяўчаты - спартсменкі дабіліся значных поспехаў. Яны часта удзельнічаюць у баскетбольных сустрэчах. Жаночая баскетбольная каманда выязджала летам на ваяводскую спартакіяду ў Алецка. Добрымі поспехамі можа пахваліцца і валейбольная каманда мужчын. Яна залічваецца ў клас Б.

У Кленіках вельмі вялікае зацікаўленне спортам. На спартыўныя гульні збіраецца шмат гледачоў. Тут людзі карысна і цікава праводзяць свой вольны час.

Трэба адзначыць і тое, што сакратаром грамадскага камітэта ПАРП з'яўляецца таксама настаўнік — кіраўнік сямікласнай школы Эдуард Лясота. Сваімі адносінамі да працы настаўнікаў у розных арганізацыях ён спрыяльна ўздзейнічае на іх актыўнасць і ініцыятыўнасць. Дзякуючы настаўнікам усе існуючыя арганізацыі ў Кленіках супрацоўнічаюць паміж сабой. І таму выхаваўчы ўплыў усіх арганізацый у вёсцы даволі вялікі.

Падкрэсліваючы добрыя бакі ў дзейнасці ўсіх гэтых арганізацый, я гэтым зусім не хачу сказаць, што ў нас усё ідэальна. Не. У нас ёсць свае турботы і свае цяжкасці. Але галоўнае, што настаўнікі супольна з моладдзю і ўсімі жыхарамі Кленік пераадольваюць іх.

На заканчэнне свайго выступлення хачу яшчэ раз сказаць, што настаўнікі, калі яны захочуць, могуць аказаць беларускаму таварыству велізарную дапамогу ў кіраванні мастацкімі калектывамі, у падборцы належнага рэпертуару, у выхоўванні любві да роднай мовы, літаратуры і традыцыі. Варта таксама, каб БГКТ больш увагі ўдзяляла спорту на вёсцы, каб навязала супрацоўніцтва са спартыўнай арганізацыяй ЛьЗС. Бо спорт хутка аб'ядноўвае людзей. У гэтым я асабіста пераканаўся, працуючы ў Кленіках.

А. ЗАКРОЙШЧЫК

Кленікі

«Дарагое Сэрцайка! Я яшчэ малады і хачу ажаніцца...», — чытае Сяргей Філіпюк. Канферанс у яго выкананні шчыра забаўляў гледачоў.

таў, а потым над галавой Аскера пранёсся, зніжаючыся, ахоплены полымем вялікі самалёт...

Аскер сціснуў рукамі скроні. Двойчы намагаўся ён устаць, але ў раненай назе пачынаў пульсаваць такі боль, што ён траціў прытомнасць.

Вось Аскер зноў адкрыў вочы, прыслухаўся. Было ціха. Краёчак неба быў пакрыты празрыстай жаўцізнай. Набліжалася світанне. Колькі ж цяпер? Гадзін чатыры. Відавочна, каля гэтага. Значыць, хутка канец аперацыі...

Яшчэ некалькі мінут заняў адпачынак. Праклятая слабасць, няўжо гэта вынік адной толькі раны ў сцягне? Аскер спрабаваў рушыць хворай нагой. Яна здрантвела. Побач валяўся нож Торпа. Аскер падняў яго і распароў клешню. Аглядзеў рану — шырокую рваную. Крануўся яе. З раны палілася кроў. Ён зразумеў: нож Торпа трапіў у нейкі вялікі сасуд, страчана шмат крыві. Таму і слабасць.

Аскер зняў рамень, заматаў ім нагу вышэй раны, заціснуў моцна. У вачах пацямнела ад болю, але кроў перастала цячы.

Яшчэ мінута на адпачынак. Ён успомніў аб пісталеце Торпа. Ага, вось і пісталет — ляжыць з боку. Аскер падняў яго, аглядзеў, сунуў у кабуру, стаў ракам, абаперся на здаровую нагу, выпрастаўся. Яго гайданула ад слабасці, ён зноў упаў.

Праз пэўны час ён паўтарыў спробу. На гэты раз удалося паставіць хворую нагу на зямлю і не ўпасці. Балансуючы рукамі, Аскер зрабіў крок здаровай нагой, падцягнуў хворую, зноў шагнуў.

290

Ён разумеў: рухаючыся так, яму і за суткі не дабрацца да аэрадрома. Ён разумеў і тое, што не пазней чым праз паўгадзіны апошнія самалёты забяруць апошні груз, апошніх дэсантнікаў і паднімуцца ў паветра.

Краёчак неба на ўсходзе зрабіўся ружовым. Адтуль пацягнула вецярком. Потым вецер сціх. Аскер злавіў шум матораў. І вось ужо над галавой разведчыка праплыла на ўсход група цяжкіх самалётаў.

— Апошнія, — прашаптаў Аскер.

Ён зрабіў наперад яшчэ крок, яшчэ два ці тры крокі, з енкам апусціўся на зямлю, закрыў вочы. Так, цяпер усё. Жыць засталося — гадзіны, магчыма мінуты. Калі ў паветры варожыя знішчальнікі, то да аэрадрома, зразумела, спяшаюць і часці наземных войск. Першы ж аўтамабіль, які праедзе па гэтай шашы, наткнецца на машыны, на цела Торпа. Пачнуцца пошукі, і тады канец.

Ён абапёрся аб зямлю далонямі, падняў галаву. Немагчыма прымірыцца з думкай аб смерці, калі здаецца — усё жыццё спераду. Жыццё! А што ён ведае аб жыцці? Шмат — і нічога. Яму ж і трыццаці не споўнілася!.. Самі сабою пацяклі па твары слёзы. Ён плакаў.

Час ішоў. Ён заціх. Потым падняў галаву, прыслухаўся. Пачуўся нейкі гук. Аўтамабіль? Відавочна.

Абдзіраючы калені аб асфальт, ён споўз у прыдарожны роў, выняў пісталет.

Гук стаў больш выразны. І дзіўна — Аскер адчуў, што раўней пачало біцца сэрца, праяснела ў галаве. Ён прыпадняўся над ровам. Рукі яго, якія ўпіраліся ў край дарогі, адчулі што зямля лёгенька ўздрыгвае. Ён прылажыў да яе вуха, выразна пачуў аддалены бразгат метала. Сумненняў не было — ішоў танк. Танк ці танкі.

291

Аскер учапіўся рукамі ў вонкавы склон рова, падцягнуў, памагаючы здаровай нагой, цела. Так, добра... Цяпер — паўзці!

Уціскаючы локці ў рыхлы, падатлівы грунт, яшчаркай скручваючыся паміж баразнаў і купін, ён аддаляўся прэч ад дарогі. Раненай нагі ён ужо не адчуваў: боль аддаваўся вышэй, у плячах, у затылку, у скронях — па ім нібы кувалдамі малацілі. Хутчэй, хутчэй!..

Ён згубіў адчуванне часу. Нешта, што было мацнейшае за яго самога, гнала наперад. Ці была гэта трэніраваная воля байца? — Ці — магутны інстынкт жыцця? Хто ведае! Хутчэй за ўсё — і тое і другое.

Бразгат танкавых гусеніц наблізіўся, стаў аглушаюча моцным. І — абарваўся. Калі б Аскер падняў галаву, убачыў бы спыніўшуюся стальную бэстыю, ззаду яе — два грузавікі з салдатамі. Але ён ляжаў ніцма ў неглыбокай лагчынцы, паўмёртвы ад перанесенага напружання і болю.

Салдаты павыскоквалі з грузавікоў, падбеглі да машын, якія загарадзілі шашу. Люк танка адкрыўся, паказаўся афіцэр.

(Працяг на стар. 4)

292

Вочы гаспадара глядзяць на школу

Ці школа, вось, напрыклад, у Малінніках, існуе і патрэбна толькі для дзяцей, каб навучыць іх чытаць і пісаць?

Некалькі дадзеных аб уплыве і ўздзеянні гэтай школы не толькі на дзяцей: ужо былі арганізаваны тры курсы для д а р о с л ы х, якія не мелі закончаных 7 класаў. Іх закончыла каля 70 асоб. Пераважна моладзь. Але на мінулагоднім курсе сярод 30-ці асоб было 15 старэйшых — больш мужчын, гаспадароў вёскі. Жанчынам заўсёды цяжэй, вясковым асабліва. З тым большай прыемнасцю пішу прозвішчы Лены Баршчэўскай і Марыі Іванюк з Маліннік — жанчын з сем'ямі, якія аднак вучыліся і здалі экзамены пачатковай адукацыі.

Некаторым, аказваецца, мала сямі класаў (зусім правільна). Ідуць вучыцца далей. Тут асабліва шырокая дарога для маладых. Міраслаў Кадлубоўскі з Маліннік пасля вячэрніх курсаў у вёсцы закончыў яшчэ агародную школу ў Супраслі.

СПР пры Малінніцкай школе закончыла каля 50-ці асоб. 5 з іх вучыцца далей у сельскагаспадарчых тэхнікумах.

Новы і энергічны кіраўнік Малінніцкай школы Сцяпан Бурыла паведамляе, што і ў гэтым годзе, ужо недзе ад лістапада, будзе працаваць новы вячэрні курс з праграмай класаў 5—7. Напрамак на тое, каб у Малінніках і навакольных вёсках не застаўся ніводзен чалавек без пачатковай адукацыі.

Сакрэт вялікага ўплыву і добрай славы Малінніцкай школы знойдзем у яе прыстасаванні да жыцця і патрэб вёскі. Уласныя вопытныя агародчыкі, саджэнне дрэў, вырошчванне кветак, хоць прымітыўныя, але ўсё ж-такі майстэрні — усё гэта вельмі зближае школу да жыцця і да вёскі.

Пляценне кошыкаў (мо' каму і сарамлівае), а вучняў у Малінніках вучаць гэтай умеласці іменна настаўнікі. Дарэчы, сам кіраўнік умее плясці добрыя кошыкі. Усё гэта вельмі важна.

Школай у Малінніках ад мінулага году апякуецца Насенная цэнтраля ў Бельску. Школа ўжо бясплатна атрымала ад Цэнтралі аўтобус для паездкі ў Беластоцкі тэатр на пастаноўку «У пустыні і пушчы».

А новыя планы: атрымаць ад Цэнтралі адборнае насенне траў і залажыць пры школе вопытны ўчастак вырошчвання траў. Маліннікі маюць змеліяраваныя лугі, і гаспадары вельмі зацікаўлены, каб сеяць добрыя травы і збіраць багаты ўраджай сена. Гэта залог жывёлагадоўлі і, што за тым ідзе, добрых даходаў. А школа? Школа, як бачым, мудра працягвае сваю руку дапамогі. Навука — гэта жыццё, а не толькі наадварот.

Вера Леўчук

БАГАЦЦЕ ПЯНЬКОЎ

(Працяг са стар. 1)

па 5—6 дойных кароў. Малачарню Пянькі маюць пад бокам, у Міхалове. Таму з давозам малака няма клопату. Даход з продажу яго ў кожнага гаспадара вялікі. Ёсць такія сяляне ў Пяньках, якія штомесяц за малако атрымоўваюць да 2—3 тысяч злотых.

З торфу, які здабываецца ў час меліярацыі, пянькоўцы як звычай робяць кампастовыя кучы. Перамешваюць яго з гноем і вывозяць на поле. Такім чынам яны напалову павысілі ўраджаі і пачалі вырошчваць і контрактаваць прамысловыя расліны. Напрыклад, рапак. Гэта вельмі даходная расліна. За адзін цэнтнер кантрактаванага рапаку дзяржава плаціць 800 злотых. З аднаго гектара атрымаць 15 цэнтнераў рапаку няцяжка. А ў Пяньках сёлета некаторыя закантрактавалі па 2—3 гектары і атрымалі ўраджай каля 20-ці цэнтнераў з гектара.

Але найбольшы даход тут дае кантрактацыя ракіты, т. зв. віхліны. Вырошчваць яе пачалі пянькоўцы гадоў 6 таму назад. Былі гэта толькі пачаткі. Масава пачалі вырошчваць віхліну тады, калі пачаў працаваць сельгасгурток і на палях запыхцелі гурткоўскія трактары. Большасць з сельскагаспадарчых прац у Пяньках механізавана. Зараз у гуртку ёсць тры трактары з камплектамі сельгасмашын, абмалотачныя агрэгаты, бульбакапалка. Але віхліна патрабуе яшчэ шмат фізічнай працы чалавека. Калі яна вырасце і даспее, вяршкі віхліны зжынаюць сярпамі. Праца даволі марудная, але за адзін цэнтнер насення віхліны, залічанай у першы гатунак, дзяржава плаціць 8 тысяч злотых З аднаго гектара віхліны можна сабраць звыш 5-ці цэнтнераў насення. Назавіце мне іншую расліну, якая на плошчы аднаго гектара дала б больш 40 тысяч даходу? Значыць, праца вартая заходу. Тым больш, што пасля зжынкі вяршкоў трактарная касілка выкошвае рэшту як высакаякасную траву. Карысць падвойная.

У Пяньках людзі, якія да сельскай гаспадаркі падыходзяць з розумам. Таму і працы, звязаныя з віхлінай яны ўжо патрапілі ў большасці механізаваць. Яе зараз абмалочваюць сваім агрэгатам, адпаведна да гэтага прыстасаваным (даўней абмалочвалі прачамі). Апрача гэтага гурток нядаўна купіў букоўнік, які сам ачышчае насенне так, што пры адпаведным доглядзе можа быць залічана ў першы гатунак. Віхліна сталася папулярнай у гаспадарцы вёскі. Некаторыя, як, напрыклад, Янка Слёнзак, вырошчваюць яе на плошчы 3-х гектараў.

Дзякуючы разумнаму гаспадараванню за апошнія гады тут рэзка павысілася даходнасць кожнай гаспадаркі. Возьмем хаця б за прыклад тыповую тут 7-мігектаровую гаспадарку Янкі Азяблы, старшыні пянькоўскага сельгасгуртка. Азябла гадуе 5 дойных кароў. З продажу малака ён кожны месяц у сярэднім атрымоўвае каля 2-х тысяч злотых. Сёлета Азябла закантрактаваў паўтара гектара віхліны. Атрымаў ураджай насення — 8 цэнтнераў. Пры здачы залічана яно ў другі гатунак, г.зн. па 7.300 зл. за цэнтнер. Разам — 58.400 злотых. Азябла сёлета закантрактаваў паўтара гектара рапаку. Атрымаў яго 22 цэнтнеры. Цэнтнер каштуе 800 злотых. Разам — 17.600 злотых. Да гэтага ж яшчэ даходзяць такія традыцыйныя расліны, як жыта, авёс, бульба, агароднiна і іншыя. Падлічыце, калі ласка, які гадавы даход складзе 7-мігектаровая гаспадарка.

Думаю, што каментарыі тут не патрэбны. Варта толькі падкрэсліць, што ўсяму гэтаму даў пачатак сельгасгурток, усё большая механізацыя палявых работ.

В. БАРШЧЭЎСКІ

На здымку: Янка Азябла (з хлебам) у ролі старасты сёлетшніх ваяводскіх дажынак на беластоцкім гарадскім стадыёне.

фота В. Рудчык

(Працяг са стар. 3)

— Што там? — спытаў ён.

Яфрэйтар, які схіліўся над целам Торпа, падняў галаву.

— Цывільны.

— Жывы?

— Ужо астыў.

— Адсуньце ўбок. Падбярэм, калі будзем вяртацца.

Люк захлопнуўся. Салдаты адцягнулі труп на край шашы, селі ў машыны. Танк устрасянуўся, рушыў наперад, абыйшоў аўтамабілі і рынуўся на ўсход. Грузавікі ехалі следам.

Прайшло некалькі мінут, пакуль Аскер аддыхаўся і змог падняць галаву. Грукат танкаў заміраў удалечыні. Затым змоўк. На раўніку зноў лягла цішыня. І раптам там, дзе скрыўся танк, пачуліся ўзрывы, глухія выстралы. Потым усё сціхла. Аскер ляжаў не рухаючыся і баяўся думаць аб тым, што магло здарыцца там, на ўсходзе. Вось ён падняў галаву. Гарызонт ужо пачырванеў. І на гэтым фоне на шашы з'явіўся пункт. Ён рос. Неўзабаве стала ясна: набліжаўся матацыкл.

Матацыкл падляцеў да аўтамабіляў, затармазіў. Вадзіцель саскочыў з сядла, палажыў машыну набок, кінуўся да цела Торпа. Аскер падняў пісталет. Рука не слухалася, мушка скакала па спіне матацыкліста, які — схіліўся над забітым. Чалавек выпраставаўся, павярнуўся. Аскер заенчыў, выпусціў зброю.

Перцаў падскочыў, упаў побач.

— Гавары, — прашаптаў Аскер.

— Вывезлі!

— Упіц?

— Уцёк...

— Не злавіў! — Аскер заенчыў. — Танк... Гэта вы яго?

— Дэсантнікі. Сустрэлі, як трэба. Ля аэрадрома яшчэ тры гараць. Па другіх дарогах ішлі. Нашых шмат набілі. З паветра, кулямётамі. І два самалёты спалілі, гады!.. Вось і цябе... Сядзець ззаду зможаш?

Аскер кіўнуў.

— З ног збіўся, расшукваючы цябе, — спяшаючыся гаварыў Перцаў, усаджваючы Аскера на другое сядло.

— Куды?

— Чакае самалёт.

— Ты затрымаў?

— Загадаў генерал Лыкаў.

Перцаў сеў за руль. Матацыкл ірвануўся наперад.

КАНЕЦ.

УВАГА,

ЧЫТАЧЫ НАШЫХ АПОВЕСЦЕЙ!

НОВАЯ АПОВЕСЦЬ «НІВЫ»

У гэтым нумары заканчваем друк аповесці Аляксандра Насібава «Тайна Эльбы». Аповесць спадабалася чытачам. У шматлікіх лістах у рэдакцыю яны выказвалі сваё захапленне подзвігамі савецкага разведчыка Аскера, турбаваліся яго далейшым лёсам, не маглі дачакацца наступнага адрэзка (тут заўсёды ішлі закіды ў бок рэдакцыі, маўляў, замала друкуем, трэба большымі кавалкамі). Нам зразумелы цікавасць і патрабаванні чытачоў. Апошняя вайна, нягледзячы на шматлікую літаратуру, усё выклікае да сябе вялікае зацікаўленне. Яна ж прайшла па жывым целе нашай краіны, у кожнай сям'і пакінула за сабой той ці іншы след. І кожная новая рэч аб ёй памагае глыбей разабрацца ў тайнах яе, пашырае нашыя веды аб змаганнях чалавецтва.

Ідучы насустрач пажаданням нашых чытачоў, мы прапануем іх увазе аповесць Васіля Ардамацкага «Сатурн». У ёй аўтар раскажа аб подзвігу савецкага разведчыка — чэкіста, якому было даручана прасачыцца ў дзейнічаючы на Усходнім фронце галоўны цэнтр нямецкай ваеннай разведкі (абвер) і паралізаваць яго шпіёнска-дыверсійную работу. Створаны шэфам абвера адміралам Канарысам і зашыфраваны пад назвай «Сатурн» гэты разведвальны цэнтр павінен быў садзейнічаць вермахту ў захапленні Масквы. Аповесць поўна драматызму і вострых сітуацый. Аўтар карыстаўся дакументальнымі матэрыяламі з архіваў камітэта дзяржаўнай бяспекі СССР.

Ці зможам друкаваць большымі «кавалкамі»? Не заўсёды на гэта дазваляе іншы матэрыял газеты. У «Ніве» не так ужо многа старонак. У кожным выпадку, будзем намагацца як найлепш заспакоіць патрабаванні чытачоў.

«Сатурн» пачнем друкаваць ужо ад наступнага нумару. Прыемнага чытання!

Дэлегаты грамадскіх арганізацый ідуць з вянкамі да помніка савецкім воінам

Шляхамі дывізіі ген. Каўпака

Мітынг ля помніка савецкім воінам.

Адзначаючы Тысячагоддзе Польскай Дзяржавы, Год Беластоцкай Зямлі і 20-годдзе ўзнікнення Народнага Войска Польскага, павятовае праўленне аддзела ЛОК у Сямяцічах арганізавала 6 кастрычніка г.г. рэйд матацыклістаў шляхам партызанскай дывізіі генерала Каўпака. Шлях гэты вёў з вёскі Тонкеле, дзе ў час II сусветнай вайны гітлераўцы замардавалі больш дзесяці тысяч савецкіх ваеннапалонных, праз Гродзіск да Мілейчыц. У Мілейчыцах удзельнікі рэйда прайшлі ля помніка савецкім воінам, дзе адбыўся мітынг з удзелам жыхароў Мілейчыц і аколіцы. На мітынгу з дакладам выступіў сакратар павятовага камітэта ПАРП тав. У. Плешук

Удзельнікі рэйда.

Тэкст і фота:
Сяргей Крэйза
Мілейчыцы

На зубачоўскім гасцінцы

У Баброўцы ад парога святліцы паднялася хмарка вераб'ёў. Уваходжу ў сярэдзіну — адзін. Дзверы, вокны расчыненыя. Быў я тут два гады таму назад — і цяпер са здзіўленнем заўважаю, што нічагуткі не загінула ў гэтай запушчанай будыніне. Тыя самыя пабітыя шыбы (новых не набілі); тыя ж тры аконныя рамы, тыцнутыя за пашчэрбленую печ, адшліфаваны (карцёжніцкімі) рукавамі стол, дзве даўжэзныя лавы, а на брудным франтоне сцяны дзяржаўны герб ды крыж на покуце. Бабраўчане на свой спосаб сумленны народ...

Адсюль да вёскі Зубачы рукой падаць, на пяць мінут дарогі пяшком (200—300 м). А там аматарскі гурток слаўны, і заязджаюць туды слаўныя госці — паэты, дзеячы культуры. Аднак турбуе зубачоўскіх людзей адно: у іх няма святліцы, калі не лічыць пахілай школы, пабудаванай яшчэ ў царскую эпоху. Здавалася б, саюз паміж малою Баброўкаю і вялікімі Зубачамі немінуемы. Ды не! Адны да другіх не ходзяць, адны з другімі стараюцца не сустракацца на забавах. Прычына? Ніхто гэтай прычыны не можа толкам растлумачыць. Проста, традыцыя ды і годзе.

Энергічныя Зубачы задыхаюцца ад цеснаты, а малюткая Баброўка пазваляе сабе на люксус згнаіць добрую святліцу. Маўляў, сам не гам і другому не дам! (Пане солтыс, злітуйцеся і пастарайцеся хаця які-небудзь замок на дзверы грамадскага будынка).

Выбраўшыся з пясчанай зубачоўскай вуліцы на цвёрды гасцінец, момант адпачываю. Вёска здалася мне пустынным аазісам пасярод лысых пагоркаў. Хтосьці калісьці прабаваў тут у адным канцы ўкласці брук. Пясчаныя ручаі памалу засыпаюць яго зусім і фурманкі гразнуць гэтак сама, як усюды. А ў даліне перамычка была. Кажу, была. Засталася з яе клубавіна патрэсканых жэрдак, павіснутых па-над стромкім раўчуком. Прызнацца, спадзяваўся напаткаць у гэтым месцы часткі ад разбітых матацыклаў і веласіпедаў. Чагосьці такога не ўбачыў: перамычку аб'язджаюць дугою цераз гразкую балаціну. Зрэшты, часцей ездзяць у напрамку Клюковіч або Чаромхі. Шкада, бо не далей пяці кіламетраў знаходзіцца Вулька Нурэцкая, а ў ёй людзі дружныя на дзіва. Рассталіся яны камення на брук — налева, пакрай хат ляжаць доўгія кубаметры, пазначаныя вапнаю.

Святліца ў Вульцы Нурэцкай не лепшая ад баброўскай. Была не лепшаю. А цяпер — го, го! Сямяцічы павятовыя заплакалі б ад зайздрасці... Ашалёваная, пакрытая, з цэлымі шыбамі, а ўнутры каляровыя клёшы, модныя фіранкі, настраёвая заслона, сцэна, алейная аддзелка, кавярняны камплект... нехапае толькі паркетнай мазаікі, персідскіх дываноў і... першакласнага тэлевізара за дванаццаць тысяч злотых. Будзе тэлевізар — дзевяць тысяч на яго ўжо назапасілі. Не багатаму дзядзьку пахвалу пісаць трэба, але працавітым рукам Валодзі Пытэля, кіраўніка школы Анатоля Мартыновіча, Ваські Мушкатэля, Васіля Кусачука і іх сябрам. Днямі — начамі працавалі, дадавалі ахвоты другім. Ніхто ім за гэта не заплаціў нат' абкусанага грашака. Такі ўчынак афіцыяльна называюць чынам. Іначай гаворачы, бескарыслівая дзейнасць для дабра ўсае вёскі, аколіцы.

Запрасіце, бабраўчане, да сябе суседзяў. Яны раскажуць вам аб многім — падрабязна. Здраджу іх сакрэт: хочуць закласці парк вакол святліцы — з алеямі, клумбамі, лаўкамі (не лавамі). Хочуць цікава жыць, без нуды і забітасці.

У Вульцы не адно «дзіва» пачуеш. Напрыклад, гаспадар Сцяпан Шостак асабіста дбае аб тым, каб рэгулярна плаціць складчыны на будову школ.

— Што ж тут дзіўнага? — запытаеце.

Сцяпан Шостак бяздзетны. А ў суседняй Тымянцы Уладзімір Ляшук рашыўся не пасылаць вучыцца далей у горад сына, каб толькі не плаціць паўтысячнага недабору за пару год у складчынах на будову школ. Вось які адзін і які другі гаспадары. Адзін і другі не бедны, і не багаты. Адзін памагае другім, а другі не паможа нават свайму сыну!

(ся)

ЦІ ВЫ ўжо падпісаліся на „НІВУ"?

Дзень 25 верасня ў прыгранічнай вёсцы Мастаўляны распачаўся як і ўсе іншыя. Як заўсёды, жыхары вёскі паехалі да працы, каму выпала чарга, пагналі быдла і авечак у поле, дзеці пайшлі ў школу, а ўсе астатнія гаспадары са сваімі сем'ямі забралі мяшкі і кашы і паехалі на свае вузкія загоны капаць бульбу. У вёсцы засталіся малыя дзеці, бабулі і дзядулі. Ніхто не спадзяваўся, што ў гэты асенні прыгожы дзень нахлыне няшчасце на Мастаўляны.

Каля стадолы Міколы Хвойкі бестурботна бавілася трое дзяцей. Весела ім было. Яны неаднойчы бачылі, як на полі там-сям асабліва восенню раскладаюць падросткі агонь, і ведалі, што пякуць там у жары бульбу. Гэта ж самае хацелі зрабіць і яны. Знайшлі запалкі і расклалі агонь. Яны не ўяўлялі сабе, чым гэта пагражае. Але калі загуляў агонь, калі сваімі доўгімі чырвонымі языкамі стаў дабірацца да саломы і калі заклубаваўся чорны дым, малыя перапалохаліся і пачалі ўцякаць з месца несвядомага дзіцячага злачынства. Адзін з іх пабег на поле, другі на вуліцу, а чатырохгадовы Вовік са страху ўбег у хату і скуліўся ў куточку. Тым часам агонь ахапіў гумно, перакінуўся на іншыя будынкі і на хату, у якой сядзеў і плакаў маленькі Вовік. Чорны дым хмараю ўзнёсся над вёскаю. З палёў пачалі бегчы людзі.

У школе нехта ўстрывожана крыкнуў: «Пажар». І ўсе дзеці раптоўна закаркавалі дзверы. «Дзеці, вёдры хапайце!» — крыкнула настаўніца Зіна Усціновіч. Але што зробіш вядром вады, дзесяццю вёдрамі, ста вёдрамі! Пакуль іх данясеш ад калодзежа! Тут патрэбны пажарныя помпы, патрэбна многа, многа вады. Тут недалёка яна ёсць. Тут ёсць калодзежы, тут побач рэчка Свіслач. Але ў гэты страшны час усё гэта здавалася вельмі далёка.

Выбухшы пажар устрывожыў пагранічнікаў. Яны звоняць да пажарных ахоў, звяртаюцца да савецкіх пагранічнікаў. Дапамога будзе! Але кожная мінута прыносіць многа знішчэння. Прыбегшыя з поля людзі выносяць рэчы з дамоў і будынкаў. Ахвярна са стыхіяй змагаюцца школьнікі. Яны раскідаюць платы, каб па іх агонь не перакідаўся на хаты, хлявы і на іншыя будынкі, забіраюць ад агню шмат прадметаў. Вучань VII класа Коля Валешчук убягае ў ахопленую агнём хату, каб яшчэ што-небудзь вынесці. Чуе плач. Аглядаецца, шукае і знаходзіць схаваўшагася ў куточак смяртэльна спалоханага і сплаканага Вовіка. Праз акно выносіць яго. Ён ратуе Вовіка ад страшнай смерці, за жыццё якога бацькі аддалі б усё, што толькі маглі, нават гэтыя будынкі, якія знішчае агонь. І Коля Валешчук нават не падазравае сам, што праявіў вялікі гераізм, што адважыўся на свайго роду вялікі подзвіг.

Сямікласнікі Ваня Шэўчук і Коля Ольхін (родам яны са Свіслачан) таксама праяўляюць многа смеласці. Агонь ад іх не болей як дзесяць метраў, але не гледзячы на гэта, яны ўбягаюць у гумно солтыса Дзімітра Мойсея і намагаюцца выцягнуць воз. На жаль не ўдаецца ім. На возе была грэчка і гэта аказалася двум школьнікам не падсілу.

Сярод дарослых людзей таксама вялікая ахвярнасць. Яны выносяць і робяць, што толькі могуць. Вось, напрыклад, школьны сторож дзядзя Аляксей разваліў куратнік і гэтым самым не дапусціў да яго агню. А каб гарэў куратнік, дык тады напэўна агонь дарваўся б ужо да дамоў вёскі. Многа ёсць герояў сярод жыхароў Мастаўлян, якія ратавалі вёску ад разбушаваўшайся стыхіі. Але ці могуць людзі стрымаць агонь без вялікай колькасці вады, без моцнага яе струмення? Не. Вада стала ў гэтыя мінуты даражэй усяго, бо толькі ёю можна ратаваць будынкі. За паўгадзіны пажар ахапіў больш 20-ці будынкаў. Асабліва страшна гарэлі гумны з трэскам спаленага збожжа. Гарэла цяжкая праца паасобных сем'яў. Слёзы ў многіх жанчын, а нават мужчын сыпаліся, як боб, а разгубіўшыеся некаторыя людзі не памяталі нават, што робяць. У гэты бездапаможны стогн, плач і шум стыхіі ўрываецца рокат пажарнай машыны. Едуць пажарнікі са Свіслачан, за імі з Гарадка, а пасля з Ялоўкі. На іх як на выратавальнікаў кіруюцца позіркі мастаўлянцаў. Яшчэ мінута, яшчэ другая і будуць працягнуты шлангі да рэчкі. Пальецца вада на агонь, які хутка знішчае адзін за другім будынкі. Праз некалькі хвілін за ўспомненымі пажарнымі камандамі імчацца машыны з заграніцы, з Савецкай Беларусі. Савецкія людзі дапамагаюць у бядзе польскім сялянам. Гэты факт сам за сябе многа гаворыць. З Гродна пажарную каманду ўзначальвае тав. Северцаў, са Свіслачы тав. Падрэз, а з Вялікай Бераставіцы тав. Курневіч. З імі разам прыехаў начальнік аддзела пажарнай аховы падпалкоўнік Боўдраў і лекар маёр Брагін. Да іх далучаецца 18 савецкіх пагранічнікаў са сваімі прыладамі да гашэння пажару.

Ах, каб хутчэй, каб хутчэй яны падключылі свае шлангі да рэчкі. Але тут прыемная нечаканасць. Савецкія пажарнікі прыехалі са сваёй вадою. І гэта дало ім магчымасць адразу прыступіць да барацьбы са стыхіяй. Незадоўга за савецкімі пажарнікамі прыехала пажарная каманда з Беластока. З месца наладзілася гарманійнае супрацоўніцтва польскіх і савецкіх пажарных каманд. Некалькі гадзін ідзе напружанае змаганне з агнём. Нарэшце ўдаецца стрымаць агонь, удаецца не дазволіць яму перакінуцца ў глыб вёскі. На пажарніках мокрыя нават мундзіры.

А пажар згашаны. Праз нейкі час раз'ехаліся пажарныя каманды. Засталася толькі са Свіслачан на чале з Паўлам Мойсеем. Пажарнікі дзяжурылі ўсю ноч, таму што ў многіх месцах залітыя вадой кучы саломы і абмалочанага збожжа ўспыхвалі вялікім агнём, які зноў пагражаў будынкам.

Не спалі ўсю ноч і многія жыхары вёскі. Яны таксама пільнавалі. А можа дзе іскра, занесеная ветрам у салому, узбудзіць новы пажар! Не было ўпэўненасці. А многім не спалася ад вялікага гора. Гэта ж столькі дабра і працы пайшло з дымам. Агонь знёс з твару зямлі 37 будынкаў, у тым ліку 26 гумнаў і адну хату. Згарэла б уся вёска, каб не пажарныя каманды і каб не было дапамогі савецкіх пажарнікаў, якія ў трагічныя хвіліны аказалі вёсцы ахвярную дапамогу.

У першыя дні пасля пажару пагарэльцы не маглі дайсці да сябе. Спачувалі ім незгарэўшыя. Сесія грамадскай рады нарадовай у Зубках звярнулася да сялян усёй грамады з заклікам, каб людзі матэрыяльна дапамаглі мастаўлянскім пагарэльцам. Арганізаваўся на сесіі камітэт дапамогі пагарэльцам. У вёсках сфармаваліся тройкі па зборцы збожжа. Пры дапамозе сялян і дзяржавы пачнуць зажываць раны няшчаснага выпадку ў прыгранічнай вёсцы Мастаўляны ў Беластоцкім павеце.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

Від на вуліцу імя Кірава.

ГОРАД НА ЗАХОДНЯЙ ДЗВІНЕ

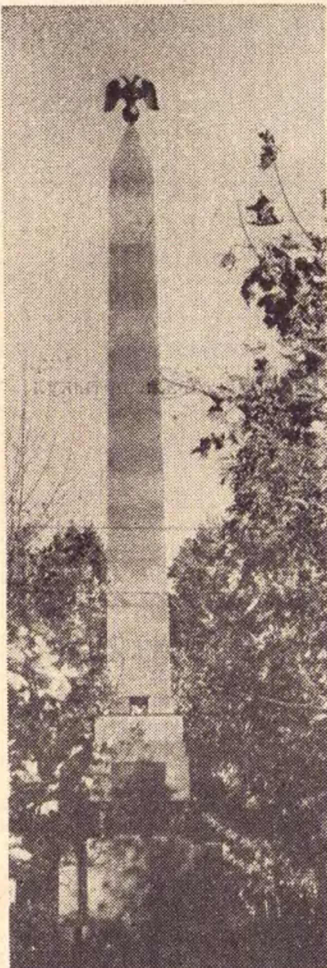
На ўзгорчатых берагах Заходняй Дзвіны і ўпадаючай у яе ракі Віцьбы шырока раскінуўся Віцебск — горад фабрык і заводаў. Віцебск — адзін з абласных цэнтраў Беларускай ССР. Гэта рачны порт і буйны чыгуначны вузел. Лініі чыгункі, якія праходзяць праз Віцебск, звязваюць паўднёвыя раёны СССР (Украіну) з Ленінградам і Прыбалтыйскімі савецкімі рэспублікамі.

Да Вялікай Кастрычніцкай Сацыялістычнай рэвалюцыі Віцебск уяўляў сабою купецка-мяшчанскі горад з нізкім узроўнем культуры і слаба развітай прамысловасцю.

За гады Савецкай улады горад вырас у адзін з буйнейшых індустрыяльных цэнтраў Беларусі. Ужо ў 1939 годзе аб'ём прамысловай прадукцыі Віцебска амаль у тры разы пераўзышоў аб'ём усёй прамысловасці дарэвалюцыйнай Беларусі. Моцна развілося тут станкабудаванне, дрэваапрацоўчая, тэкстыльная, харчавая, швейная і іншыя галіны прамысловасці. У час Вялікай Айчыннай вайны нямецка-фашысцкія захопнікі разбурылі горад, разграбілі яго маёмасць. Працоўныя Віцебска шмат уклалі сіл і энергіі, каб адбудаваць гаспадарку. Ужо ў 1950 годзе былі ўведзены ў строй усе старыя прамысловыя прадпрыемствы горада. А ў наступныя гады побач са старымі выраслі новыя гіганты індустрыі: буйнейшы ў краіне домабудаўнічы камбінат, завод заточных станкоў і электравымяральных прыбораў, дыванова-плюшавы камбінат, шоўкаткацкая фабрыка і іншыя.

Цяпер прадукцыя віцебскіх прамысловых прадпрыемстваў вядома далёка за межамі Беларусі. Яна ідзе ў Індыю і Афганістан, Аргентыну і Фінляндыю, у краіны народнай дэмакратыі — усяго ў 20 краін свету.

Разам з развіццём прамысловасці расце і прыгажэе сам старажытны горад. Непазнавальна змяніліся яго вуліцы. Яны значна пашырыліся і забудаваны новымі высокімі і светлымі шматпавярховымі дамамі. Толькі за апошнія пяць год у горадзе пабудавана каля 300 тысяч квадратных метраў жыллёвай плошчы. За гэты час наваселле адсвяткавалі амаль 12 тысяч сямей рабочых і служачых. У новыя дамы ўсяліліся металісты і дываншчыкі, домабудаўнікі і трыкатажнікі. Для іх кінатэатры, клубы, бібліятэкі, школы, дзіцячыя і медыцынскія ўстановы, магазіны, кавярні і сталоўкі. Зараз у горадзе працуе тры інстытуты (педагагічны, медыцынскі, ветэрынарны), дзесяць тэхнікумаў, трыццаць дзве сярэднія школы, у тым ліку дзесяць школ рабочай моладзі, працуе філіял Беларускага палітэхнічнага інстытута, у якім вучацца рабочыя без адрыву ад вытворчасці. У Віцебску ёсць восем клубаў, восемдзесят сем бібліятэк, некалькі кінатэатраў, у тым ліку адзін шырокаэкранны, узносіцца новы манументальны будынак драматычнага тэатра.

Помнік-абеліск героям айчыннай вайны 1812 года.

Так, здзяйсняючы гістарычныя рашэнні XXII З'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, працоўныя Віцебска ствараюць матэрыяльныя і духоўныя багацці, неабходныя для канчатковай перамогі камунізма ў савецкай краіне.

А. ПОЗНЯК
рэдактар абласной газеты «Віцебскі рабочы».

Фота: Д. Прэс

Беларускі дзяржаўны **драматычны тэатр імя Якуба Коласа.**

РАЧНЫ КАРАБЕЛЬ ІДЗЕ ПА ЗЯМЛІ!

Незвычайнае відовішча: рачное судна паварочвае да берага, лёгка пераадольвае круты ўздым і па сушы накіроўваецца з хуткасцю да 200 км. у гадзіну да завода, дзе разгружаюць груз.

Такое, скажуць, бывае толькі ў трызненні. А між тым гэта не выдумка. Цяпер Ленінградскі інстытут інжынераў воднага транспарту і іншыя інстытуты паспяхова праектуюць такія караблі. Кожны з іх зможа ўзяць на борт па некалькі сот тон грузу.

Прынцып руху яго па сушы вельмі просты. Пад корпус праз спецыяльныя адтуліны няспынным патокам падаецца сціснутае паветра. Яно ж і «трымае» карабель на вышыні аднаго і нават двух метраў над паверхняй вады або сушы. А ў гэты час рэактыўныя рухавікі штурхаюць судна ўперад па зададзенаму курсу.

Хто не гарыць, той копціць. Гэта — закон. Хай жыве полымя жыцця!

М. Астроўскі (1904—1936) — вядомы савецкі пісьменнік.

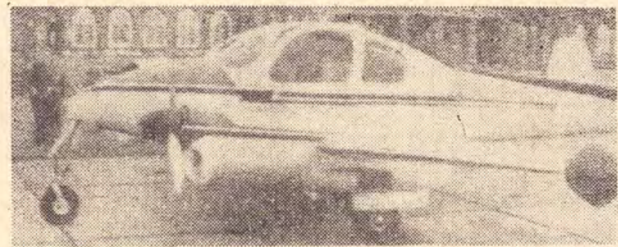

...што ў самай вялікай кветцы ў свеце — рафлезіі арнольдзі, якая расце на востраве Суматра, насенне настолькі малое, што яго немагчыма разгледзець няўзброеным вокам. Сама ж кветка важыць 10 кілаграмаў і мае ў акружнасці каля 2,5 метра.

ПАВЕТРАНАЕ ТАКСІ

Называецца «Марава». Зрабілі яе чэхаславацкія інжынеры, памяшчае 5 асоб і развівае хуткасць да 360 кіламетраў у гадзіну. Чэхаславацкае паветранае таксі цешыцца шырокай папулярнасцю асабліва ў Савецкім Саюзе, Англіі, Францыі і, зразумела, у самой Чэхаславакіі.

а — вр

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

НА АФРЫКАНСКІМ УЗБЯРЭЖЖЫ

Усюды счарнелы стэп аж па небакрай. На высушанай, як попел, зямлі гібее засохлая трава. Дзе-нідзе рэдкія выспы калючых заraснікоў. Манатоннасць панурага краявіду ажыўляе часамі магутны, адзінокі баабаб, які не мае зялёных лісцяў і таму здаецца мёртвым сухастоем. Пры ім, быццам карлікі, мізэрныя пальмы і акацыі. Гэта сенегальская савана.

Легкавая машына падымае за сабою хмары пылу. Час ад часу відаць зацiхлыя вёсачкі. Заўсёды не больш дванаццаці круглых хат, падобных на стагі, крытыя травою. Ля дарогі сланяецца амаль голы паляўнічы з лукам і стрэламі ў руках. Мабыць, палюе за дзікім трусом, бо іншых звяроў не відаць, апрача гультаяватых сіпаў, якія, як бы з неахвотаю, даюць праехаць. Нат' не распасціраюць сваіх моцных крылаў, каб адляцець убок.

Знаходзімся ў найбольш пустынных раёнах афрыканскай рэспублікі Сенегал. Там, дзе плыве вялікая рака з такой жа назвай, краявід выглядае цалкам іначай. Багацей жывуць людзі і на ўзбярэжжы Атлантычнага акіяна. Будуюць лепшыя хаты, зграбней апранаюцца і смачней ядуць. Падставай іх «дабрабыту» з'яўляюцца рыбы, якіх мноства тут.

Сталіцай Сенегала з'яўляецца 300-тысячны Дакар. Размясціўся ён на вузкім паўвостраве, які ўрэзваецца далёка ў акіян. Дакар вельмі прыгожы горад. Былыя еўрапейскія кварталы, дзе знаходзіцца цяпер сядзіба ўраду і міністэрстваў, захапляюць незвычайнай архітэктурай і навізною.

Які ж іншы свет у суседніх кварталах, званых, Медынай. Тут сярод старых руін можна ўбачыць абы-як пастаўленыя каморкі, накрытыя кругамі патнутай бляхі ад паіржавелых бочак з бензінам. Зрэшты, не ўсе жыхары сталіцы могуць дазволіць сабе нават і на гэткі «камфорт». Многія начуюць пад голым небам, на распасцёртай газеце. Не хочуць варочацца назад, у савану. Баяцца голаду. А ў горадзе ёсць праца, калі не пастаянная, дык, прынамсі, часовая. Заробкі!

Найбольшым скарбам Сенегала з'яўляюцца земляныя арэхі. Можна сказаць, што толькі яны растуць на гэтай страшэнна сухой зямлі. Цiснутае з іх арахісавае масла складае 85% экспарту краіны. Пасля апошняй сусветнай вайны пачалася здабыча фасфарытаў, тытану і баксітаў. Пакуль што размеры прадукцыі невялікія. Неабходны вялікія фінансавыя выдаткі, а Сенегал — бедная краіна.

Спатрэбіцца яшчэ шмат гадоў цяжкіх намаганняў, каб ліквідаваць нясл аўную спадчыну французскага каланіялізма ў гэтай краіне, якая ўсяго тры гады таму назад атрымала незалежнасць.

а-ся

На здымку: Прыгарад Дакара. Набліжаецца поўдзень і ўсё навокал хаваецца ў ценю. Ніхто не працуе. Толькі на адвячорку прыціхае бязлітасная спёка...

Фота — ЦАФ

Трыбуна чытачоў

Каб зменшыць страты ў бульбе

Больш палавіны сабранай бульбы (звыш 20 млн. тон) штогод перахоўваецца на працягу усёй зімы ў капцах. У сярэднім 10—15% бульбы (а ў суровыя зімы і больш) псуецца. Гэта значыць у краіне марнуецца штогод 3—4 мільёны тон бульбы, якой хапіла б, каб выкарміць 300—400 тыс. кормнікаў.

Аднак страты, звязаныя з перахоўваннем бульбы, пры адпаведных намаганнях і рацыяналізацыі можна зменшыць да мінімума. Найчасцей прычынай гніення бульбы бывае ранняе капанне, дрэнны адбор надпсаваных у часе капання або перавозкі пладоў. Вопыт паказаў, што толькі адна перавозка павялічвае ў час перахоўвання страты на 10%. Важным дзейнікам пры перахоўванні бульбы з'яўляецца адпаведная тэмпература і вільготнасць памяшкання.

Сабраную адпаведна бульбу трэба лёгка прыкрыць саломай і прысыпаць тонкім пластом зямлі. Так бульба павінна застацца аж да першых маразоў. Тады, разам з абніжэннем тэмпературы, трэба прыкрыць капцы тоўстым пластом зямлі.

Сучасная тэхніка дае спосабы, якія забяспечваюць бульбу ад гніення. Добрыя вынікі дае абкурванне бульбы дымам. У дыме ёсць хімічныя злучэнні, якія затрымліваюць працэсы гніення і прарастання. Нядаўна наша прамысловасць пачала вырабляць прэпарат «Hormowit», які служыць для апыльвання бульбы. Як паказалі шматлікія доследы, бульба пасля апыльвання гэтым прэпаратам добра перахоўваецца, не трацячы смаку і харчавой якасці.

(ВіТ-АР)

Справы грамады

Старое Корніна

Старое Корніна — тыпова сельскагаспадарчая грамада ў Гайнаўскім павеце. На тэрыторыі гэтай грамадскай рады 4.000 га сельскагаспадарчых угоддзяў. Лугі і пашы складаюць 31.6% усёй плошчы, г. зн. 1 266 га. Такі значны працэнт зялёных угоддзяў мае свой уплыў на развіццё жывёлагадоўлі. Частка лугоў і паш патрабуюць меліярацыі, ворная зямля — дрэнажа.

Структура засеваў у грамадзе ўсё больш паляпшаецца. Пашыраны пасевы пшаніцы на 16%, жыта — на 19%, ячменю — на 64%, на 12% — бульбы, а таксама павялічылася плошча пад кантрактаванымі цукровымі буракамі. Каля 80 га супольнай пашы заворана. На плошчы 83,4 га ворнай зямлі праведзена хімічнае знішчэнне пустазелля. У барацьбе са шкоднікамі садоў апырскана 2400 пладовых дрэў.

Рашуча ўваходзіць на вёску механізацыя палявых работ. Сельгасгурткі ў Ягадніках і Моры закупілі трактарныя камплекты, а гурткі ў Карыцісках і Махнатым — малацільныя агрэгаты. Прадукцыйная спулдзельня ў Старым Корніне мае два трактары і камплект сельгасмашын.

Грамада актыўна ўдзельнічала ў працах грамадскім чынам. Жыхары Карыціск, Старога Корніна, Махнатага ўдзельнічалі ў направе дарог.

Прэзідыум ГРН у Старым Корніне асабліва ўдзяляе ўвагу пашырэнню садоў. Аднак гэтыя старанні амаль не даюць вынікаў, бо няма збыту пладоў. Як прыклад можна назваць Старое Корніна, дзе скупленыя ад жыхароў слівы марнуюцца, бо ў павеце няма ніводнага пераапрацоўчага прадпрыемства.

Махнатае — вялікая вёска, і існуючая там крама не можа абслужыць усіх жыхароў. Таму жыхары вёскі стараюцца дабіцца, каб у бліжэйшы час пачалі ў вёсцы будаваць новую краму. Гэтую справу можа вырашыць павятовы саюз гмінных спулдзельняў «Самопомоц хлопска» ў Гайнаўцы.

Ю. КОЗАК
Гайнаўка

Дарагое **Сэрцайка!**

Мы чытаем «Ніву», якая нам вельмі падабаецца. Чытаем таксама пісьмы і парады, замешчаныя ў кутку «Сэрцайка». Вельмі нам падабаюцца рускія і беларускія песні, якія друкуе на сваіх старонках «Ніва». Мелодыі некаторых песень мы знаем, але вось са словамі горш — слоў, на жаль, не знаем, апрача якойсьці адной звароткі. І таму, дарагое Сэрцайка, хацелася б, каб гэтыя словы атрымаць ад цябе. Будуць гэта песні: «Жило на свете два друга», «Прымакі», «Над рекой туман», «Восемнадцать лет». Вельмі просім, калі можаш, прышлі нам гэтыя песні.

А цяпер другая справа.

Мы (бо нас ёсць тры сяброўкі) жывем у Беластоку. Маем па 15 і 16 год. Прагнулі б пазнаёміцца і перапісвацца на цікавыя тэмы з сяброўкамі і сябрамі. А вось нашы адрасы:

1) Аня Гжэгорчук (16 год)
Беласток, вул. Ажэшкова 5А м. 32.
2) Марыся Антанюк (15 год) і Ёлянта Іванюк (16 год),
Беласток, вул. Варшаўская 36 м 1.

Дарагія сяброўкі!

Песні замяшчаем на старонках «Нівы». На вашую просьбу пастараюся некаторыя з паданых вамі песень выслаць.

Адрасы вашы замяшчаю. Думаю, што знойдуцца сябры і сяброўкі, якія ахвотна захочуць з вамі пазнаёміцца і перапісвацца. А можа цікавыя пісьмы, закранаючыя цікавыя праблемы, якімі жыве наша моладзь, прышлеце да «Сэрцайка»? Можа іменна ў кутку «Сардэчныя тайны» захочаце распачаць цікавую дыскусію?

Чакаю на вашыя пісьмы.

СЭРЦАЙКА

РУДНЯ НЕ ЧЫРВАНЕЕ

Штодзень прыпыняецца ў Рудні беластоцкі аўтобус, які курсуе ў напрамку Ялоўкі (Беластоцкі павет). Сталася гэта не надта даўно і, здаецца, людзі павінны быць задаволены. Выглядае аднак на другое — рудненскі паўстанак расплываецца ў вялікай лужы, а пасажыры не тое, каб выходзілі з аўтобуса, але проста скачуць з яго пад плот, на цэтлік сушэйшай зямлі.

Не збіраюся нагаварваць руднянцаў, каб высыпалі жвірам усю сваю вуліцу, але гэту дрыгву каля паўстанка ўсё ж можна прысыпаць для ўласнай выгоды. Тым больш, што побач знаходзіцца крама, да якой таксама трэба скакаць. Страх падумаць, што тут будзе рабіцца, калі настануць лістападаўскія дажджы. А пясок жа ж на месцы, за вёскаю, на лысых пагорках. Ці не так?

(ся)

Хто ведае аб лёсе савецкага партызана?

У савецкай «Літаратурнай газеце» з'явілася цікавая інфармацыя, якая звязана з рухам супраціўлення на нашых землях у час апошняй вайны.

Савецкія пісьменнікі, гісторыкі і публіцысты, — чытаем там, — старанна збіраюць усякага роду звесткі аб героях мінуўшай вайны. Гэтымі днямі «Літаратурная Украіна» апублікавала артыкул Язэпа Зазекі яшчэ аб адным эпізодзе вайны, у якім герой праявіў патрыятызм і незвычайную смеласць.

Летам 1941 года ў акупіраваным гітлераўцамі Беластоку была арганізавана падпольная арганізацыя, у рады якой уваходзілі палякі, рускія, беларусы, украінцы і грузіны. Адным з актыўных яе членаў быў украінец Пётр Найдзенка (псеўданім «Палтаўскі»), які арганізаваў узрыў і сам асабіста падклаў міну на беластоцкім ваенным аэрадроме Выканаўшы заданне, Найдзенка далучыўся да партызан. Пасля гэтага ўсякі след па ім прапаў.

Можа знойдуцца ў Польшчы ці ў Савецкім Саюзе людзі, якія ведаюць аб далейшым лёсе героя-партызана?

КІНО

Праграма

на 28.X.—3.XI. 1963 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Miasto bez wody" (radz.), 29—13. X. „Przepustka na bal" (radz.), 1—3. XI.

Кляшчэлі
„Przygody Krosza" (radz.), 29—31. X. „Zakochała się dziewczyna" (radz.), 1—3. XI.

Навасады
„Gdy drzewa były duże" (radzieckiej), 2—3. XI.

Нараў
„Porucznik Marynin" (radz.) 30. X. — 3. XI.

Нараўка
„Artysta do wszystkiego" (radzieckiej), 30. X. — 3. XI.

Чаромуха
„O moim przyjacielu" (radz.), 29—31. X. „Zwycięstwo nad Wołgą" (radz.), 1—3. XI.

Чыжы
„Jutro przestaniesz umierać" (radz.), 30. X. — 3. XI.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Czekajcie na listy" (radz.), 30. X. — 3. XI.

Бранск
„Szukam ojca" (radz.), 29—31. X. „Siedem niańiek" (radz.), 1—3. XI.

Гродзіск
„Czekajcie na listy" (radz.), 30. X. — 3. XI.

Орля
„Dom na rozstajach" (radz.), 30. X. — 3. XI.

Райск
„Dzień ostatni, dzień pierwszy" (radz.), 30. X. — 3. XI.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Płonąca wyspa" (radz.), 29—31. X. „Dom z facjatą" (radz.), 1—3. XI.

Міхалова
„Kołysanka" (radz.), 29—31. X. „Rudy" (radz.), 1—3. XI.

Супрасль
„Ballada o żołnierzu" (radz.), 29—31. X. „Dziewczęta" (radz.), 1—3. XI.

Чорна Беластоцкая
„Diabeł morski" (radz.), 29—30. X. „Szklany pantofelek" (radz.), 31. X. — 1. XI. „Salwa o świcie" (radz.), 2—3. XI.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Światła w oknach" (radz.), 29—31. X. „Trudne godziny" (radz.), 1—3. XI.

Мілейчыцы
„Kołysanka" (radz.), 29—31. X. „Zwykła historia" (radz.), 1—3. XI.

Нурэц
„Przygoda Krosza" (radz.), 29—31. X. „Przepustka na bal" (radz.), 1—3. XI.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Żegnajcie gołębie" (radz.), 29—31. X. „Tata, mama, córka i zięć" (radz.), 1—3. XI.

Сухаволя
„Tajemnica tajgi" (radz.), 29—31. X. „Trudne godziny" (radz.), 1—3. XI.

Шудзялава
„Nikt nie zna prawdy" (radz.), 30. X. — 3. XI.

Янаў
„Pilot odrzutowców" (radz.), 29—31. X. „Dwie sroki za ogon" (radz.), 1—3. XI.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Ten, który wrócił" (radz.), 2—3. XI.

Новы Двор
„Czas rozłąki" (radz.), 2—3. XI.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

З нічога малака не будзе

Лета, лета... — і ўжо зусім сур'ёзна задумваемся аб зіме. Час паклапаціцца ўжо не толькі аб цёплым паліто ці адзежы, не толькі аб сабе. Бо мы ж сяляне, а добры гаспадар не забудзе аб сваёй жывёле.

Вельмі важнае пытанне: ці мае дастатковую колькасць кармоў? Не адзін адкажа, што, мабыць, так, але сапраўды сам не ведае, бо не з'яўляецца ён спецыялістам! Гэта ўжо дрэнна. Такое становішча не гарантуе поспехаў у жывёлагадоўлі. Вядома, вясною няма часу аглядацца ды шукаць, дзе купіць кармоў. А цяпер ужо «апошні званок».

Не трэба быць спецыялістам, каб аблічыць патрэбную колькасць кармоў. Вось асноўныя даныя для аблічэння: на 100 кг жывой вагі каровы трэба падрыхтаваць 2—2,5 кг сухіх кармоў (палавіна сена), каля 12 кг сакавітых кармоў (8 кг сіласу) і па 300 гр. канцэнтраваных кармоў на кожны літр малака (пачынаючы ад 7—10 літраў). Апрача таго, даем 50—60 гр. ачышчанай крэйды і 30—50 гр кухоннай солі.

Пры кармленні рагатай жывёлы асновай з'яўляецца сена, сакавітыя кармы, і — як дадатак — канцэнтраваныя. Мінімум дзённай нормы для каровы: 4—5 кг сена і каля 40 кг сакавітых кармоў.

Чаму абмяжоўваем да мінімума канцэнтраваныя кармы? Ёсць некалькі прычын. Па-першае, канцэнтраваныя кармы імпартуюцца, г. зн. купляюцца за граніцай за дэвізы. Па-другое, гэта дарагі корм — кошт аўсяной адзінкі і бялка найбольшы за ўсе іншыя кармы. Па-трэцяе, страўнік, а асабліва жавачныя органы каровы прыстасаваны для пераварвання вялікай колькасці аб'ёмістых кармоў, зн. найтаннейшых. Зерне збожжа патрэбна ў першую чаргу для харчавання людзей.

Гэта можа здавацца дзіўным, але наша ваяводства — сельскагаспадарчы раён — мае адмоўны збожжавы баланс. Нам не хапае яшчэ каля 100 000 тон зерня.

Вядома, немагчыма зусім пазбавіць жывёлу канцэнтраваных кармоў. Яны неабходныя для кароў з высокімі надоямі малака. Найлепей даваць мяшанкі. У гэтым годзе можна будзе выменіць у нашым ваяводстве 4 тыс. тон збожжа на мяшанкі канцэнтраваных кармоў. Вырабляюць іх 4 мяшальні кармоў. Вось склад мяшанкі (элцкай): пшанічнае вотруб'е — 40%, жытняе — 26%, дроблены рапак — 25%, дроблены арахіс і пальмовыя арэхі — па 1%, кармавая мачавіна — 1%, крэйда — 2%, соль і мікраэлементы — па 1%.

Мяшанка мае больш бялка, больш розных амінакіслот, больш мінеральных солей і мікраэлементаў. Таму варта выменіць збожжа.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-88, centrala 37-41 do 48
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-181 NBP Białystok i Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKC 1-6-100024
Zamówienia z krajów europejskich tak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.78 $. w Europie 5 $ — w USA.
Nakład 5455

КУР'ЁЗЫ

ГРОБ З МАТОРАМ

На курортах ЗША бурна ўваходзяць у моду водныя гонкі ў грабах. Купляюцца стандартныя танныя вайсковыя грабы з пластмасы. На гроб ставяць невялікія маторчыкі, і... лодка-гроб з маторам гатова. У інтэндантаў Пентагона накапіліся велізарныя лішкі гэтага змрочнага тавару, які яны цяпер збываюць усім, хто прагне новай вялікасвецкай разрыўкі.

Кажуць, што разумны павінен уступіць. Але дзе гарантыя таго, што дурні не зразумеюць гэта як заахвочванне да пастаяннага дзеяння?

* ✲ *

ЭПІГРАМЫ

ПРАВАДНІК

Так людзей вадзіў,
Што сам заблудзіў.

Я. А.

Курыца і Качка

Аднойчы Курыца глядзела,
Як Качка плавае ўмела.
Чубатку зайздрасць разабрала,
Ї Качцы так яна сказала:
— Хаця не знаюся з вадою
Хачу спаборнічаць з табою —
Праплыць сто метраў, ну ж і дзіва!
Я пешшу тысячы схадзіла!
Зірнула Качка ды і кажа:
— Праплыць нам прыйдзецца не сажань:
Той бераг дужа ўжо далёка,
А ў гэтым месцы так глыбока.
— Сама баішся!
— А чаго?
— Айда да берага таго! —
Чубатка смела заяўляе,
Ї Качка выклік той прымае...
На тым баку гукнула Качка —
Няма чубаткі-небарачкі:
Пайшла навек, відаць, на дно...
Хачу, браткі, сказаць адно:
«Чубатых» ёсць нямала ў нас,
Што выхваляюцца падчас,
За ўсё яны ухопяцца...
Да справы ж дойдзе — топяцца.

І. КАВАЛЬЧУК

ЧАМУ

Настаўніца да вучня: — Чаму табе мама заўсёды рашае задачы?

— Таму, што тата на рабоце, — адказаў вучань.

Прыслала
Валя Андрэюк

ПЫЛ У ВОЧЫ

Я з жонкай іду па людной вуліцы. Сустракаем знаёмых, раскланьваемся. Жонка спыняецца каля кожнай вітрыны і цягне мяне ў кожны магазін. Калі ў магазіне няма знаёмых, мы выходзім, калі ёсць — жонка прыліпае да прылаўка.

— Таварыш прадавец, — гаворыць яна. — Гэта што ў вас? Карбюратар? Для «Волгі»? Пакажыце.

Прадавец падае ёй карбюратар. Жонка тыцкае пальцам у нейкі вінцік і звяртаецца да мяне:

— Можа купім?

Я маўчу.

— А балонныя ключы ёсць? — пытае жонка. — А каністры?

Дзве кабеты — жончыны знаёмыя — за маёй спіной ціха гавораць:

— Калеснікі «Волгу» купілі. Падумаць толькі!

Жонка таксама чуе гэтую гаворку, ветліва кланяецца ім і бярэ мяне пад руку.

— Пойдзем. У другі раз.

У магазін гаспадарчых тавараў мы не заходзім, стаім каля вітрыны, чакаем, маўчым. Але вось падыходзяць яшчэ людзі — знаёмыя і незнаёмыя.

— Зірні, зірні! — амаль крычыць жонка. — Цвікі. Дачу ж абгарадзіць трэба... Купім?

Я паціскаю плячыма — можна купіць. Ї дадаю:

— Ї палівачку — расаду паліваць...

У магазіне музтавараў жонка доўга прымерваецца да табурэціка для піяніна. Круціць яго і так і гэтак. Раімся: купіць, ці не купіць? Раімся, пакуль прадавец — жонка з ёю вучылася ў адной школе — не забірае ў нас табурэцік.

— Піяніна купілі, а на табурэцік не хапае смеласці, — папракае яна.

Гэтага нам і трэба. Мы выходзім на вуліцу. Жонка кажа:

— Ну, усё. Пайшлі дадому.

Яна шчаслівая. Столькі яе знаёмых даведаліся, што ў нас ёсць дача, машына, піяніна.

Я ж сабе думаю: а што будзе з жонкай, калі пастарэе. Да чаго тады пачне прыцэньвацца? Мабыць, да цеплавозаў і акіянскіх лайнераў! Справа ў тым, што няма ў нас ні дачы, ні машыны, ні піяніна. Ажаніліся мы два гады назад і жывём пакуль што ў адным інтэрнацкім пакойчыку. А жонка мая вельмі любіць пускаць пыл у вочы...

Васіль Хомчанка

ЗАЙЗДРАСЦЬ

Малы хлопчык стаіць на вуліцы і плача.

— Чаго плачаш? — звяртаецца да яго прахожы.

— Бо мае браты мелі канікулы, а я не.

— А чаму ты не меў канікулаў?

— Бо я яшчэ не хаджу ў школу.

Прыслала
Тоня Матвеюк

Без слоў

Без слоў

У ДОКТАРА

Доктар: — Віно загоніць вас у магілу.

Селянін: — П'ю цэлае жыццё і, бачыце, дажыў да 70 год.

Доктар: — А каб не пілі, мелі б цяпер 90 год.

Прыслаў
Віктар Харкевіч

РАДАСЦЬ

Мой сын у гэтым годзе зрабіў мне вялікую радасць.

— Якую?

— Меў двойкі з менш важных прадметаў.

Прыслаў **Ул. Красоўскі**

— Тата, хутка!

НЕ ДАЧАКАЎСЯ

У садзе гаспадар злавіў злодзея і сароміць:

— Яшчэ ж яблыкі не даспелі, ты іх толькі марнуеш.

Злодзей адказаў:

— Адам з Евай таксама не чакалі, пакуль яблыкі даспеюць.

Прыслаў **Ул. Хомік**

ПАХВАЛА МАЦІ

Адна мыш хваліла сваё мышаня.

— Ох і здольны ён у мяне, ох і разумны. Сам і есць, і п'е, сам і спаць кладзецца. Што хоча — ўсё робіць, — гаварыла яна. — Разумнае, кемлівае малое!

— А чаму ж тады ён макраносы і мурзаты? — спытала мыш-суседка.

— Таму, што яшчэ дурны, — адказала маці.

Усмешкі

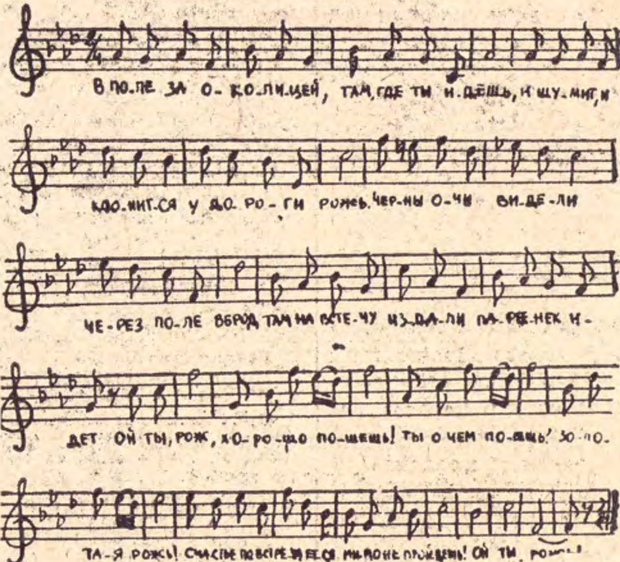
Ён заўсёды спаў у акулярах, каб лепш бачыць сны.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе **Ванды Куптэль** і **Генавефы Смактуновіч** з Гайнаўкі змяшчаем папулярную савецкую песню

ОЙ ТЫ, РОЖЬ

Слова А. Пришельца **Музыка А. Долуханяна**

В поле за околицей,
Там, где ты идешь,
И шумит, и клонится
У дороги рожь.
Черны очи видели —
Через поле вброд,
Там навстречу издали
Паренек идет.

Припев: Ой ты, рожь,
Хорошо, поешь!
Ты о чем поешь,
Золотая рожь?..
Счастье повстречается —
Мимо не пройдешь.
Ой ты, рожь!

С неба льется музыка,
Ветерок звенит.
На тропинке узенькой
Встретились они.
Обойти друг друга ли?..
Колоски помнешь!..
А глаза, как уголья,
Что там — не поймешь.
Припев.

Видно, счастье поровну
Поделить смогли,
Оба в одну сторону
Обнявшись пошли.
Рожь шумит — качается,
Не видать следа,
Вот ведь как случается
В жизни иногда.

Припев: Ой ты, рожь,
Хорошо поешь!
Ты о чем поешь,
Золотая рожь?
Счастье повстречается —
Мимо не пройдешь.
Ой ты, рожь!

УСЯКІЯ БЫВАЮЦЬ

Яны выпадкова аказаліся побач на адной лаўцы ў вакзальнай зале. Абое чакалі поезда.

Ён — немалады ўжо мужчына, акуратна апрануты, з прылізанай прычоскай, з падкрэслена плаўнымі рухамі. Нешта было ў ім такое, па чым адгадваўся стары халасцяк.

Яна — прывабная, шчупленькая жанчына. Каля яе на лаўцы спаў маленькі, гадоў двух, хлопчык з пульхнымі расчырванелымі шчочкамі.

Па тым, як мужчына пазіраў на сваю спадарожніцу, як стараўся ласкава гаварыць з ёю, відаць было, што яна падабалася яму. Яны гаварылі ціха, каб не разбудзіць хлопчыка.

Раптам жанчына звярнулася да свайго субяседніка з просьбаю:

— Паглядзіце, калі ласка, майго хлопчыка, я схаджу ў буфет.

Ён чамусьці сумеўся і адказаў не адразу:

— Ведаеце... Лепш давайце я схаджу... Што вам купіць?..

Нічога не адказаўшы пасажыру, жанчына звярнулася да бабулі, якая сядзела насупраць:

— Паглядзіце, калі ласка, майго хлопчыка, я збегаю ў буфет.

— Добра, добра, — прашаптала бабуля і з пагардай паглядзела на пасажыра. А ён, быццам апраўдваючыся, пачаў тлумачыць:

— Ведаеце, чытаў я неяк у газеце фельетон, як адна, таксама на вакзале, папрасіла незнаёмага пасажыра пабыць з дзіцём, а сама пайшла і не вярнулася...

— Усялякія бываюць, — адказала бабуля такім тонам, што было зразумела: яна мела на ўвазе свайго субяседніка.

А. Марціновіч

ДУМКІ ЯСЬКІ АПАЛОНІКА

Кожнаму п'яніцы зямля круціцца навокал літра.

✲

Разумныя заўсёды пагодзяцца, а дурныя — паб'юцца.

✲

Над рэчкай прыпомніў, што вуду ў хаце аставіў.

✲

Сорам горшы за дым, бо дым вачэй не высесць, а сорам цэлае жыццё можа калоць у вочы.

✲

Думкі людскія часта сустракаюцца на паўдарозе.